

**Hur unga bildar sin identitet och självbild
genom delaktighet och samhörighet i en
skolmiljö
- en litteraturstudie**

Mikael Nordström

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Det Sociala Området
Identifikationsnummer:	8210
Författare:	Mikael Nordström
Arbetets namn:	Hur unga bildar sin identitet och självbild genom delaktighet och samhörighet i en skolmiljö - en litteraturstudie
Handledare (Arcada):	Åsa Rosengren
Uppdragsgivare:	Sökövikens Skola
<p>Sammandrag:</p> <p>Syftet med detta arbete var att studera hur unga bildar sin identitet och självbild genom delaktighet och samhörighet i en skolmiljö. För att kunna ge svar på detta var mina forskningsfrågor följande; hur bildar unga sin identitet och självbild genom delaktighet och samhörighet i en skolmiljö? Vad är det som möjliggör en god självbild och en god självkänsla hos unga personer i en skolmiljö? Hur kunde skolan stöda ovanstående dvs. utvecklandet av en god självkänsla, känsla av samhörighet och självbild hos unga i skolan? Med dessa frågeställningar gjordes det en litteraturstudie inom ämnet. Litteraturstudien baserade sig på sex (6) stycken vetenskapliga artiklar inom det ovan nämnda området. Artiklarna samlades in genom en litteratursökning i databaser och valdes ut enligt noggranna kriterier. Resultatet visade att det krävs en god självbild och bra känsla av samhörighet till de andra i skolmiljön, för att den unga skall känna sig delaktig. Det är viktigt att komma ihåg både de andra eleverna, men också personalen i skolväsendet kan stöda den ungas självkänsla och självbild samt känslan av delaktigheten i skolmiljön. Resultaten visar även att belöning av andra än akademiska framgångar skall också existera i skolmiljön, socialt samspel och öppenhet skall även belönas för att motivera och stöda de ungas socialisering. Resultaten visar också att en positiv atmosfär där personalen och eleverna ger ömsesidig respekt framhäver de ungas självbild samt stärker deras känsla av samhörighet till skolmiljön. Resultaten indikerar att både personalen och de andra eleverna kan bidra till att stöda och förbättra de ungas självkänsla, känsla av delaktighet samt känsla av samhörighet till skolmiljön.</p>	
Nyckelord:	Unga, skolmiljö, delaktighet, samhörighet, identitet, självbild, självkänsla
Sidantal:	57
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	6.6.2011

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Social Services
Identification number:	8210
Author:	Mikael Nordström
Title:	How young people form their identity and self-image through participation and community in a school environment - a literature review
Supervisor (Arcada):	Åsa Rosengren
Commissioned by:	Sökövikens Skola
<p>Abstract:</p> <p>The purpose of this work was to study how young people form their identity and self-image through participation and community in a school environment. To answer this, my research questions are as following: how do young people form their identity and self-image through participation and community in a school environment? What is it that allows a good self-image and self-esteem in young people in a school environment? How could the school support the above in other words; development of good self-esteem, sense of belonging and self-image of young people in school? This work was then processed with using a literature review. The study is based on six (6) scientific articles within the aforementioned area. Articles were gathered through a literature search in databases and were selected according to strict criteria. The results showed that a good self-image and good sense of connectedness to others in the school environment, is crucial for the young to feel involved. It should be remembered that both the other students, but also the staff of the school system can support the adolescent's self-esteem, self-image and sense of participation in the school environment. The results also show that the reward for other than academic success must also exist in the school environment, social interaction and openness should also be rewarded to motivate and support young people's socialization. The results also refer to a positive atmosphere where staff and students give mutual respect to one and other, it brings out young people's self-image and self-esteem reinforces their sense of belonging to the school environment. The results indicate that both staff and other students can help to support and enhance young people's self esteem and sense of belonging to the school environment.</p>	
Keywords:	Youth, school environment, participation, affection, identity, self-image, self esteem.
Number of pages:	57
Language:	Swedish
Date of acceptance:	6.6.2011

INNEHÅLL

1 INLEDNING	5
1.1 Bakgrund och val av undersökningsproblem.....	5
1.2 Syfte, frågeställningar och design	6
1.3 Studiens arbetslivsrelevans.....	8
1.4 Centrala begrepp.....	9
1.5 Tidigare forskning.....	11
2 TEORETISK REFERENSRAM	13
2.1 Socialpedagogiska utgångspunkter.....	13
2.2 Delaktighet	14
2.3 Identitet och självbild	19
2.4 Sociala relationer och vänskap.....	24
3 METOD	26
3.1 Litteraturstudie som metod	26
3.2 Litteratursökning.....	28
3.3 Urval av artiklar	28
3.4 Innehållsanalys.....	29
3.5 Kvalitetsgranskning och etiska aspekter.....	31
3.6 Validitet och reliabilitet.....	32
4 RESULTAT OCH ANALYS	35
4.1 Delaktighet	35
4.2 Samhörighet.....	37
4.3 Självbild och självkänsla.....	39
4.4 Socialpedagogiskt stöd.....	43
4.5 Sammanfattning av resultaten.....	45
5 AVSLUTANDE DISKUSSION	47
5.1 Resultat diskussion.....	47
5.2 Metod diskussion.....	49
5.3 Kritisk granskning och vidare forskning	51
5.4 Slutsatser	52
KÄLLOR	53
BILAGA1	
BILAGA2	
BILAGA3	

1 INLEDNING

Jag kommer att klargöra mitt syfte, frågeställningar samt de centrala begreppen för mitt examensarbete i detta kapitel. Även studiens arbetslivsrelevans samt bakgrund och val av undersökningsproblem tas upp i detta kapitel. Tidigare forskningarna tas även upp och beskrivs för att klargöra vad som har forskats inom detta.

1.1 Bakgrund och val av undersökningsproblem

Min motivering varför jag valt att göra mitt examensarbete om unga i en skolmiljö, beror på att jag har arbetat i ett högstadium som skolgångsbiträde och vikarie i diverse ämnen. Under min arbetstid i högstadiet hann jag bli bekant med många elever, speciellt de elever som hade det svårt med skolgången bland annat p.g.a olika koncentrations svårigheter. Något som fäste mitt intresse var att många av de elever jag arbetade med hade, enligt mig, svårigheter med sin egen självbild och identitet, dessa problem berörde både skolmiljön samt situationen utanför skolmiljön. Under mina konversationer med eleverna, märkte jag att de unga till viss grad hade "två olika personligheter", eller roller som de visade upp i skolmiljön. Speciellt de som hade svårt med skolgången hade två olika sidor av dem som de visade upp i skolan. Åt vännerna och i större sociala sammanhang ville de ge bilden att de var tuffa eller t.o.m. som upprorsmakare, medan de visade tecken på ett annat "sant jag" då man konverserade med dem på tumanhand. De unga kunde vara mycket välbildade, trevliga och skötsamma utanför de större sociala händelserna, men i klassmiljön stoltserade de sig själva som tuffa typer, som inte brydde sig om skolgången eller vad andra tyckte. Dock när man var med dem i ett annat rum så uppvisade de en helt annan självbild.

Något som man såg mycket av var gruppbildning och hur det påverkade de ungas självbild och identitet. Alla de unga sökte efter en känsla av samhörighet, en känsla av att vara accepterad och höra till en grupp, något som många hade svårt att uppstå. Man kunde under skolåret se stora förändringar i en elev som hade hittat åt sig en grupp med vänner som hon/han kunde känna sig samhörig till. Tysta elever blev mer öppna då de var tillsammans med sina vänner, som de kunde stöda sig på.

Dessutom har begreppen samhörighet, identitet och självbild tagits mycket fram i olika publikationer och tv-median. T.ex. A-klinikens stödprojekt ”*Lasinen Lapsuus*” har givit ut en artikel skriven av Helmiina Peltola som heter: ”*Itsetunto – miten se kehittyy ja miten koulu voi siihen vaikuttaa?*” Artikeln är menad som ett informationspaket åt föräldrarna samt åt dem som har barn i skolåldern. Peltola skriver om hur man kan förstärka den ungas självkänsla i skolmiljön, men också med en kontinuitiv synvinkel, där målet är att den unga skall få en förstärkning som pågår hela livet igenom. Annan artikel är ”*Kehu kasvattaa lapsen itsetuntoa*”, skriven i *Keskisuomalainen* av Pia Tervoja. Tervoja påpekar att föräldrarna har en stor roll när det kommer till att påverka barnets/den ungas självbild och självkänsla, eftersom de utgör en väsentlig rollmodell för de unga. Cecilia Moore skriver i nätpublikation ”*Om självkänsla*”, om hur viktigt det är att stöda de unga när de söker sin identitet. Moore har publicerat sin skrivelse på www.barnperspektivet.se som är en nätsida stödd av BRIS (Barnens rätt i samhället) i Sverige och tyngdpunkten i artikeln var att få fram en förståelse över hur viktig självkänslan är för de unga, samt vad som påverkar de ungas självkänslor.

1.2 Syfte, frågeställningar och design

Syftet med detta arbete var att studera hur unga bildar sin identitet och självbild genom delaktighet och samhörighet i en skolmiljö. Idén är att få reda på hur skolans personal kunde stöda den ungas utveckling av självkänsla samt stöda känslan av samhörighet i skolan. Idén är även att få en inblick i hur sociala relationer och vänskap uppstår i skolmiljön, samt hur detta påverkar den ungas självbild och självkänsla. Av detta examensarbete kommer jag att ta ut en del och skriva ett info-blad åt beställaren av mitt arbete. Detta info-blad kommer att vara tillgängligt åt hela personalen med speciell tyngdpunkt på lärarna och skolgångsbiträdena. Mina frågeställningar i arbetet är:

- Hur bildar unga sin identitet och självbild genom delaktighet och samhörighet i en skolmiljö?
- Vad är det som möjliggör en god självbild och en god självkänsla hos unga personer i skolmiljö?

- Hur kunde skolan stöda ovanstående dvs. utvecklandet av en god självkänsla, känsla av samhörighet och självbild hos unga i skolan?

För att synliggöra de olika stegen i mitt examensarbete har jag valt, att göra en figur som visar den kronologiska ordningen över arbetets uppbyggnad. Se figuren på nästa sida.

Utgångspunkt

- självbild och identitet bland unga i skolmiljön.

Bakgrund

- min tidigare arbetslivserfarenhet, förankring till median, tidigare forskning.

Syfte

- Få förståelse över vad det är som möjliggör en god självbild och en god självkänsla hos unga i en skolmiljö. Samt hur sociala relationer kan inverka på den ungas självbild och självkänsla.
- att få reda på hur unga bildar sin identitet och självbild genom delaktighet och samhörighet i en skolmiljö?

Frågeställningar

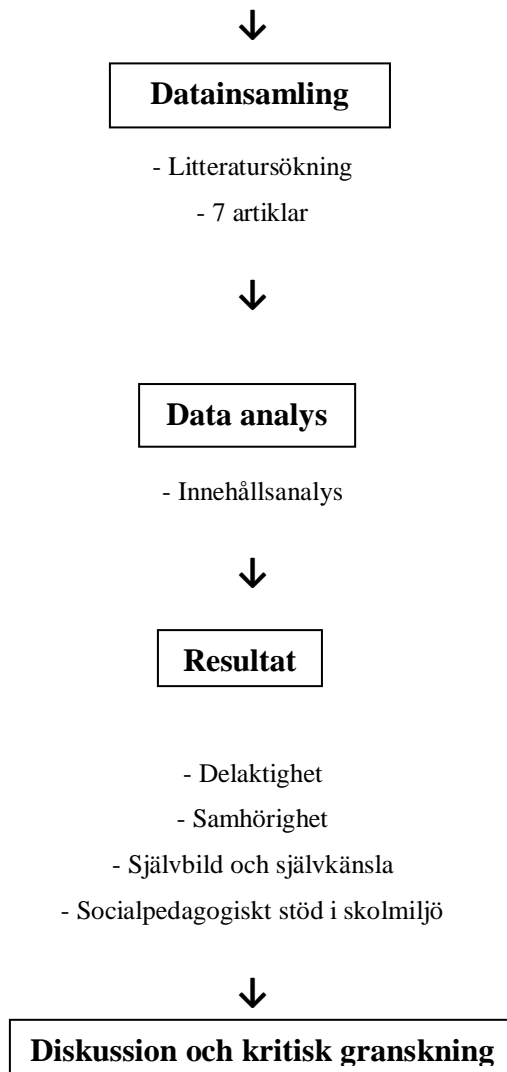

1. Vad är det som möjliggör en god självbild och en god självkänsla hos unga personer i skolmiljö?
2. Hur bildar unga sin identitet och självbild genom delaktighet och samhörighet i en skolmiljö?
3. Hur kunde skolans stöda ovanstående dvs. utvecklandet av en god självkänsla, känsla av samhörighet och självbild hos unga i skolan?

Teoretisk referensram

- Delaktighet
- Socialisation
- Identitet
- Självbild
- Samhörighet

Figur 1. Design över examensarbetets uppbyggnad.

1.3 Studiens arbetslivsrelevans

Mitt examensarbete är riktat speciellt åt de människor som i arbetslivet har att göra med unga och speciellt de som arbetar inom skolväsendet. Till min målgrupp räknar jag med personal i skolor, barnhem, dagscentraler, mottagningshem etc. Studien är till för att ge en inblick i hur de ungas känslor av delaktighet framkommer i en skolmiljö, samt hur vi som professionella kan stöda dem. En del av detta arbete kommer att göras om till ett info-blad för ett arbetsteam i en skola. Arbetsteamet är uppbyggt på speciallärare samt lärare och detta info-blad kommer att fungera som ett litet informations paket åt skolans personal, där de kan läsa och möjligen komma på nya, eller bättre sätt att kommunicera

och ta i hänsyn de unga. När jag har diskuterat med en del av lärarna och övriga personalen, har de givit en mycket intressant och positiv bild över att läsa mitt arbete och samtidigt få ut något nytt som de kan sedan använda i sitt arbete. Det ultimata målet med examensarbetet vore att alla i personalen kunde läsa igenom kollaget och möjligen få förståelse för, samt idéer och redskap för att förstå de unga och deras behov bättre. Detta är något som jag anser viktigt både för de i personalen, men också för eleverna. Strävan är att förbättra samarbetet mellan eleverna och lärarna i en skolmiljö, vilket kan åstadkommas genom bättre förståelse för hurdan den andra är, samt hur den agerar i olika tillfällen. Som utgångspunkt för mitt ”infoblad” har jag använt både min erfarenhet på arbetsfältet, tidigare forskningen, men också medias skrivelser om skolmiljön samt ungas psykiska välmående. Därtill har jag samlat några utgivna artiklar och infoblad som berör delaktighet och samhörighet i skolmiljön, dessa artiklar och infoblad är insamlade från utgivelse både i dagstidningar och från Internet.

1.4 Centrala begrepp

I detta avsnitt kommer jag att kort beskriva och definiera vilka begrepp som varit de mest relevanta för mitt problemområde i mitt examensarbete. Begreppen kommer jag att mera ingående redogöra för i kapitel 2. Delaktigheten kommer som det första begreppet p.g.a. att det är mitt examensarbets heltäckande begrepp.

Delaktighet

Ordet ”delaktighet” formulerades av WHO (World Health Organisation) år 1947 till att betyda: ”ett tillstånd av fullständig fysiskt, mentalt och socialt välmående” (Björck-Åkesson et al. 2004 s. 29). Molin (2004 s. 61) menar att begreppet delaktighet finns till för att beskriva en viss egenskap hos en individ eller delaktighet som ett resultat av en samspelesprocess. Ordet delaktighet härstammar från dens engelska version ”participation”. Med detta menas att ordet ”participation” är indelat i två olika självständiga benämningar; pars, -tes = del och capere = taga. Som en helhet blir dessa två benämningar deltagande. Enligt Molin (2004 s. 79) är delaktighet ett samspel mellan individen och dens fysiska samt sociala omgivning.

Socialisation

Enligt Modigh et. al. (1995 s. 50) består beteckningen socialisation av många teorier om hur samspelet mellan individer går till, om hur samspelet med närmiljön och samhället fungerar, samt hur de lever i korealisation med varandra. Modigh et. al. (1995 s. 50) tar fram fyra olika teorier var av termen socialisation har fått sin grund i från; utvecklingspsykologi, sociologi, socialpsykologi samt utvecklingsekologi. Alla dessa teorier strävar efter att få svar på hur personen beteér sig, agerar och handlar i olika situationer. Hur samhället ser på en och hur den enstaka individen ser på samhället samt hur deras samspel fungerar.

Identitet

Enligt Himberg & Hwang (1999 s. 99) kan identitet definieras som en bild som man har själv skapat, en bild som man ser sig själv som och som man kan känna samhörighet till. Människan har ett behov av att känna samhörighet till sin identitet och den vill också att andra skall se dens identitet på samma vis som den ser sig själv.

Självbild

Enligt Frisé & Hwang (2008 s. 132) framstår självbilder från erfarenheter, något man varit med om, något man sett, känt etc. Begreppet självbild är hur den unga ser på sig själv, hurdan bild den har av sig själv. Här kommer med bl.a. utseendemässiga faktorer, men också inre känslor och tankar. En frisk självbild är oerhört viktig för den ungas psykologiska välmående. En ung som har en negativ självbild kan känna sig deprimerad och utesluten, vilket i värsta scenariot kan leda till självdestruktivitet.

Samhörighet

Samhörighet kan tolkas på två olika sätt; samhörighet till sig själv samt samhörighet till vänner, en grupp eller dylikt. Med samhörighet till sig själv menas hur man ser sitt eget beteende som sitt eget jag. Hur attityderna, klädseln etc. passar in på sin egen tankegång och emotionella åsikter. Medan samhörighet till vänner etc. är hur man ser sin roll inom grupper, om man känner sig delaktig samt ens betydelse inom gruppen. Här kommer också in frågan om relationen till sina vänner; vågar man prata om emotionella saker med dem samt är de där för en när man behöver deras stöd? (Peterson et al. 2003 s. 198-199)

1.5 Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer jag att kort beskriva de forskningar som ligger till grund för mitt arbete. Detta p.g.a. att dessa arbeten är nära kopplade innehållsmässigt till mitt examensarbete eftersom de belyser unga i skolmiljö.

Första arbetet som jag tar upp är forskningen *”Ungdomar och identitet i skolan av”* Holmberg et al (2006). I denna forskning tar Holmberg et al. (2006) en inblick på skolmiljön som ett socialt rum, där olika grupper och människor möts och möjligen också umgås. I forskningen studeras också hur grupper bildas, vem som umgås med vem och varför. De försöker se på skolmiljön som en möjlighet för eleven att utvidga samt bygga sitt sociala nätverk samt identitet. Holmberg et al. (2006) har forskat i vad som är skolans roll då dessa identiteter samt sociala kontakter bildas och samtidigt se vad skolan kunde göra för att bättre stöda denna process. I forskningen har Holmberg et al. (2006) använt sig av intervjuer med de unga i skolan. Från resultaten framkommer bl.a. att eleverna har sina vissa grupper som de helst har att göra med samt att de inte aktivt söker efter bekantskap med elever från andra klasser.

En annan forskning som jag har använt mig av är Maud Ihrskogs (2006) forskning *”Kompisar och kamrater – barns och ungas villkor för relationsskapande i vardagen.”* Ihrskogs (2006) forskning handlar om att forska om barn ur ett barns perspektiv. Barnen som hon har använt i sin forskning är alla i sin tidiga pubertets ålder och som tolkningsram har hon använt sig av en utvecklingsekologisk modell av Urie Bronfenbrenner. Ihrskog (2006) ser genom ett barns perspektiv på socialisationsprocessen samt forskar vilken betydelse relationerna till vännerna har för ett barn.

En studie som är också relevant gällande mitt examensarbete är Peterson et al. (2003) *”Ungdomar i vardagens väv”*. Peterson et al. (2003) lyfter fram viktigheten med kultur när det diskuteras identitet, de tar fram hur anknutna dagens unga är till sin kultur. Känsla av samhörighet och gemenskap är en viktig del av den ungas gång till att bilda en egen identitet. De unga prövar sig fram och går igenom många olika grupper, kulturer roller etc. i sitt sökande efter tillhörigheten för just sin egen identitet. Peterson et al. (2003) tar fram i deras studie bl.a. gruppbyggande, integration, segregation och marginalisering som betydelsefulla faktorer i den ungas sökande av sin identitet.

Länsstyrelsen i Södra Finlands län har 2004 givit ut en rapport som går under namnet *”Vi har inte råd att förlora någon av de unga – främjande av de ungas delaktighet i Södra Finlands län”*. I denna publikation tar länsstyrelsen fram bl.a. problem och olika teman som påverkar delaktigheten. Publikationen är riktad till länsstyrelsens verksamhet men också till för alla andra som arbetar med unga och barn i Södra Finlands län. Med i publikationen har de tagit de ekonomiska riskerna p.g.a. icke-delaktigheten samt det personliga lidandet p.g.a. utanförskap. I publikationen har de tagit fram 52 åtgärdshelheter för att främja de ungas delaktighet och dessa skulle genomföras åren 2004-2007. Strävan med denna handlingsplan har varit att inspirera kommunerna samt personalen att främja de ungas delaktighet i vårt samhälle och på det sättet få ett bättre socialt samt psykiskt välmående samhälle.

2 TEORETISK REFERENS RAM

I detta kapitel kommer jag att redogöra för de begrepp som utgör den teoretiska referensramen för mitt examensarbete. Mitt examensarbete har en socialpedagogisk utgångspunkt och därför kommer jag också kort att definiera vad socialpedagogik står för. Denna teoretiska referensram fungerar åt läsaren som en grund för mitt examensarbete. Begreppen som jag har använt är starkt relaterade till varandra då de alla är länkade till och alla dessa termer samt teorier är inriktade på att svara på mina frågeställningar samt att de är anknutna till skolmiljön.

2.1 Socialpedagogiska utgångspunkter

Grunden för detta arbete ligger i socialpedagogiken, och därför har jag valt att som följande presentera de mest centrala och betydelsefulla socialpedagogiska tankarna.

Socialpedagogikens rötter härstammar från 1700 – talet där det industriella samhället framhöll sig till avvikande individer genom utestängning och inspärning. Madsen (2010 s. 13) tar fram filosofen Michel Foucaults berättelse om hur det i Paris 1657 inrättades en speciell anstalt för att inspärta de som var avvikande från samhällets normer. I denna anstalt fanns bl.a. människor med könssjukdomar, fattiga, gamla förbrytare, tiggare samt andra medborgare som inte mötte standarden samhället hade lagt. Samtidigt med detta framkom en ny samhällsreaktion; arbetsplikt. Med arbetsplikten uppkom också en ny synd för medborgaren; lösdriveriet. Idén var att alla skulle arbeta för det gemensamma samhället och följa dess regler och normer. Om man var avvikande från detta och inte kunde hålla sig till de givna reglerna och normerna, så var man en lösdrivare, en person med ingen nytta för samhället, en börda. (Madsen 2010 s. 13) Den borgerliga makten tog under 1800 – talet till hjälp av läkarvetenskapen för att utpeka de avvikande. Med denna förändring blev nu alla avvikande betraktade som sjuka som behövde och kunde bli botade från sjukdomen. Den stora ändringen efter detta skedde på 1960- talet, då det etablerades en stor mängd med specialinstitutioner för människor med speciella behov, där de kunde få hjälp av professionella behandlare och experter. Under 1970 – talet förändrades och avlägsnes idé om att integrera de

avvikande i det ”normala samhället” och strävan blev i stället att ge den hjälp och stöd som de behövde för att kunna leva i vardagen, på sitt eget sätt. (Madsen 2010 s. 13)

Madsen (2010 s. 16) tar fram den tyska pedagogen Herman Gieseckes tankar om att den moderna uppväxtbetingelsen är så belastad att alla barns uppväxt i samhället är på ett sätt hotade. Som en följd av detta förändras socialpedagogiken till en förebyggande form, där strävan är att tillföra resurser och kunskap som kan hjälpa barnens och de ungas generella socialisationsvillkor och genom detta motarbeta problemet med utanförskap och isolering. Madsen (2010 s. 14) nämner att samhället har satt upp en rad förväntningar och modeller för de avvikande för att säkra sig om sin egen existens. Madsen (2010 s. 14) menar att detta är ett sätt för samhället att försäkra sig mot hot som kan rubba samhällets homogenitet. Han menar att socialpedagogiken föds av strävan att integrera människan i samhället; idén är att alla människor skall hitta en plats åt sig i samhället, samtidigt som samhället skall ha en förmåga att erbjuda en plats åt människan i det existerande samhället. Målet är att medborgaren i samhället skall känna sig tillhörig, samtidigt som samhället skall ha en tillhörighet mot medborgaren. En situation där båda är till nytta för varandra samt har ett gemensamt mål. För att den unga skall uppleva och känna delaktighet blir det alltså viktigt att man integrerar eleven i skolmiljön.

2.2 Delaktighet

Avsnitt från boken *Delaktighetens språk* (2004) har använts som teori i förklarandet av begreppet delaktighet. Boken är skriven med perspektiv på handikapp, men jag har valt att tillämpa teorin i mitt examensarbete om unga. Som annan litteratur har jag använt mig av Anthony Giddens (2007) *Sociologi* samt Almqvist et al. (2004) *Delaktighet – ett centralt begrepp i WHO:s klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF)*.

En upplevelse av delaktighet kan enligt Almqvist et al. (2004 s. 138) uppdelas i tre kategorier, dessa tre kategorier är att uppleva, att agera och sammanhang. Med att uppleva menas att individen genom ett aktivt samspel med omgivningen har möjlighet till posi-

tiva upplevelser och erfarenheter. Med agerande menas att man aktivt agerar både psykiskt och fysiskt i en livssituation. Sammanhang är att individen har tillgänglighet till samspel och aktiviteter i sin miljö. Alla dessa tre kategorier måste uppfyllas för att en person skall känna sig delaktig. (Almqvist et al. 2004 s. 139) Samspel och aktivitet räcker inte för sig, utan en tydlig upplevelse av delaktighet från individen måste finnas med för att komplettera känslan av delaktighet. Engagemang är enligt Molin (2004 s. 70) en av de viktigaste komponenter när det gäller delaktighet, utan engagemang kan inte en känsla av delaktighet uppstå. För att förklara vad som menas med engagemang har Molin (2004 s. 70) använt sig av följande exempel: en person kan känna sig engagerad då den är medveten om verksamheten, har tillgång till verksamheten, är emotionellt intresserad av verksamheten eller att intentionerna mellan verksamheten och personen är samtidigt. Delaktighetsbegreppet definieras i två övertäckande internationella dokument. Dessa två dokument är Världshälsoorganisationens (WHO) klassifikationssystem ICF (Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa) samt FN:s standardregler. I ICF förklaras begreppet delaktighet enligt följande: ”En individs engagemang i livssituationer i förhållande till hälsoförhållanden, kropps-funktioner och kroppens struktur, aktiviteter och faktorer i omgivningen”. (Molin 2004 s. 65-66) Denna definition definiera delaktighet utgående ifrån individens engagemang i livssituationer. Enligt ICF:s definition betyder engagemang deltagande eller en förmåga att kunna ta del av något, att vara inkluderad, accepterad, upptagen inom ett livsområde och att dessutom ha tillgång till de resurser som fodras för att kunna framställa detta. (Molin 2004 s. 65-66)

Giddens (2007 s. 145) tar fram Goffmans begrepp ”social roll” för att förklara roller. Med roller menas en definierad förväntning i sociala sammanhang som styrs av vad personer med en viss form av status eller i en viss position gör. Med sociala sammanhang menas situationer där personer har interaktion med varandra, situationer där båda måste vara delaktiga i en diskussion för att den skall uppstå. Med rollsökande försöker man hitta en rollidentitet åt sig som passar in i en grupp, t.ex. arbetsteam eller som helhet samhället. För att en rollidentitet skall uppstå måste man vara både delaktig men också känna sig delaktig för att en sann roll identitet skall uppstå. (Giddens 2007 s. 145)(0 Trost & Levin 1996 s. 127) tar fram förväntningar som en term för rolltagande. Trost & Levin (1996 s. 127) menar att alla agerar enligt vissa normer eller regler som

finns i vårt samhälle. Genom att agera och följa dessa regler eller normer så blir man en del av samhället, man blir delaktig i samhället. I en vänskapskrets kan man också ha normer och regler, om t.ex. klädsel eller beteende och i dessa sammanhang måste man möjligen förändra sin egen klädsel eller sitt beteende för att bli godkänd av gruppen. Genom att bli godkänd samt följa de normer och regler som existerar blir man en del av gruppen, eller delaktig i gruppen.

Trost & Levin (1996 s. 128) menar att termen roll innebär att individen måste ha en samhörighetskänsla med gruppen, veta sin position samt förstå de förväntningar gruppen har. Genom detta skapas en process som är slutprodukten för en rollidentitet. M.a.o. kan man säga att personen måste både förstå normerna och sin position samt känna sig delaktig i gruppen för att ha en rollidentitet i den gruppen. Trost & Levin (1996 s. 129) betecknar delaktigheten som den viktigaste aspekten för rollbildandet, utan delaktighet kan inte en grupp uppstå och en roll identitet kan inte uppstå utan en känsla av delaktighet.

Giddens (2007 s. 145) använder sig av begreppet intrycksstyrning för att förklara begreppet rollteori. Intrycksstyrning används då man vill ha en önskvärd reaktion av andra i en grupp, detta kan vara genom beteende eller t.ex. klädstil. Genom denna metod försöker den unga bli delaktig i gruppen, en av medlemmarna i gruppen. Genom intrycksstyrning vill man bli accepterad i gruppen och bli en medlem i gruppen, m.a.o. känna sig delaktig.

En upplevelse av delaktighet kan enligt Almqvist et al. (2004 s. 138) uppdelas i tre kategorier, dessa tre kategorier är att uppleva, att agera och sammanhang.

Enligt Weston (2005 s. 47) ändrar de unga t.ex. på sin klädstil för att bättre passa in i en grupp. Detta kan ses som agerande, då den unga gör något för att få en positiv respons av resten av gruppen. Trost & Levin (1996 s. 128) tar fram viktigheten med uppbyggandet av en rollidentitet. Denna identitet skapas genom sociala sammanhang där man får respons på hur man skall vara och vad man skall tycka och genom att följa normerna få en möjlighet att både uppleva det som gruppen upplever, men också vara delaktig i gruppen.

När det gäller sociala sammanhang tar Molin (2004 s. 67) fram termen engagemang som det centrala begreppet i delaktigheten. Enligt Molin (2004 s. 67) kan en förenklad definition på engagemang lyda på följande vis: personen är endast engagerad i en verksamhet om den är medveten om verksamheten, har tillgång till verksamheten, är emotionellt intresserad av verksamheten, samt att det finns samband mellan personens intentioner och verksamheten. Molin (2004 s. 67) tar dock fram att det kan uppstå problem då man likställer delaktighet med engagemang, p.g.a. att det ofta uppkommer engagemang där varken tillgång eller samband föreligger för verksamheten. Detta kan vara t.ex. att personen är engagerad i en historisk epok. Molin (2004 s. 69) påpekar att en individ kan ha tillgång till behövda resurser, vara accepterad, känna sig inkluderad och dessutom ta del i något utan att egentligen vara aktiv eller engagerad i den händelsen.

Aktivitet som begrepp beskriver hur en persons genomförande av en uppgift eller handling går till. Molin (2004 s. 69) menar att aktivitetsbegreppet syftar på vad en person gör i situationen. Varje aktivitet kan genomföras med olika grader av engagemang, därmed kan engagemang också handla om hur personen utför sin aktivitet. Detta ställer dock till problem med begreppet: en person kan vara aktivt engagerad i t.ex. en diskussion, utan att ta del i den genom att säga något. Personen kan vara en bra och noggrann lyssnare och vara engagerad i diskussion, utan att själv säga något. (Molin 2004 s. 68)

Molin (2004 s. 68) tar även fram engagemangets och aktivitetens betydelse inom delaktighetsbegreppet. Molin (2004 s. 68) definierar aktivitet som genomförandet av en handling eller uppgift. Molin (2004 s. 68) menar att en person inte direkt behöver vara aktiv i en handling för att känna sig engagerad. En person kan känna sig delaktig och engagerad i t.ex. en grupp, fast den inte på ett fysiskt stadium för stunden är aktiv i gruppen. Med detta menar Molin (2004 s. 68) att fast en människa inte gör en synlig aktiv handling, kan den ändå vara engagerad i en situation eller händelse.

Molin (2004 s. 69) delar in tillhörigheten i två olika kategorier: formell och informell. Formell tillhörighet är avgränsad till en viss tid och händelse, den kräver alltid någon grad av deltagande, vare sig det är av tvång eller frivillighet. Molin (2004 s. 69) tar upp begreppet tillhörighet som en del av delaktigheten. Delaktighet beskrivs ofta som aktivt deltagande i samhällslivet och med detta menar Molin (2004 s. 69) att deltagandet representerar deltagandet och den formella tillhörigheten i en pågående aktivitet. Enligt Molin (2004 s. 69) legitimerar deltagandet den formella tillhörigheten. Den informella delaktigheten enligt Molin (2004 s. 70) är när delaktighet uppstår mellan två individer på samma nivå, m.a.o. en delaktighet mellan likar.

Molin (2004 s. 75) tar fram två olika former av delaktighet: den maximala och den minimala delaktigheten. Molin menar att man är maximalt delaktig då man är i samspel med sin omgivning, minimal delaktighet innebär att en person kan delta i en situation, men ändå vara utan samspel med omgivningen. Molin tycker att deltagandet är nödvändigt för en person för att kunna uppnå delaktighet, men samtidigt påminner han att det dock inte räcker för att uppnå de kriterier som krävs för maximal delaktighet.

Molin (2004 s. 61) skriver att delaktighet betyder att man tar del i något, vare sig det är en social gemenskap, en uppgift eller en aktivitet. Den som tar del i uppgiften eller aktiviteten får oftast en känsla av tillhörighet, vilket kan ses som en viktig aspekt av delaktighet. Molin (2004 s. 70) menar att man inte konkret behöver vara med i en akt för att känna sig delaktig, utan att vara med, utan att själv gör, kan ändå kännas som tillhörighet. Som ett exempel använder jag en skolklass; när klassen gör en uppgift tillsammans, bildas det en form av samhörighet, då alla arbetar för samma mål. Fastän man då möjligen inte är aktivt med på ett fysiskt stadium, så kan man känna sig samhörig och delaktig i processen. Molin (2004 s. 70) poängterar att allt inte måste vara korrekt för den utomstående åskådaren, utan att tyngdpunkten är individens känsla av delaktighet, att personen känner sig delaktig.

Molin (2004 s. 75) menar att man inte kan se delaktighet från endast ett perspektiv, nämligen hurdana egenskaper individen har (på vilket sätt personen är engagerad och aktiv). En sann och enhetlig bild av delaktighet kan inte förklaras utan att man tar hänsyn till samspelet mellan individen och dennes omgivning. Med omgivning menas de sociala aktörer man möter i olika sammanhang, men också den fysiska miljön som kan

påverka personens känslor och agerande. Molin (2004 s. 75) påpekar att de flesta formerna av delaktighet borde innehålla både subjektiva men också objektiva aspekter för att man skall kunna förklara situationen till fullo.

Att individen är engagerad och accepterad i ett socialt sammanhang säger dock ännu inte i vilken utsträckning samspelet mellan de andra aktörerna är (Molin (2004 s. 75). Enligt Molin (2004 s. 72) finns delaktigheten hos varje person, den bara bestäms enligt grundvalen av dennes engagemang, aktiviteter och självbestämmande.

Delaktighet som begrepp innehåller fyra olika komponenter vilka är: att man har en känsla eller upplevelse av motivation och engagemang, att man agerar aktivt både psykiskt och fysiskt, en känsla av upplevda betingelser samt miljöns förutsättningar att erbjuda olika kategorier för en individ. Dessa kan relateras till den nuvarande situationen, men med en påverkan, m.a.o. påverkar det förflutna det som händer i nuet. (Almqvist et al. 2004 s. 140)

Almqvist et al. (2004 s. 146) har kartlagt en undersökning över hur delaktiga de funktionshindrade barnen känner sig i skolmiljön. Denna undersöknings resultat kan man använda också för att se hur de andra barnen känner sig delaktiga i skolmiljön. Analysen visade att eleverna som upplevde delaktigheten som hög var personer som hade mycket kontakt samt växelverkan med både lärare och kamraterna i skolan. En autonom, självständig känsla är grunden för en delaktig känsla bland yngre personer. För att en ung person skall känna sig delaktig måste den ha valt situationen själv, samt själv också agera i den situationen, utan hjälp eller närvarande av vuxna personer. Genom denna process får den unga en känsla av att den själv har åstadkommit situationen samt att den själv får reagera enligt sina tankar. Känslan av autonomi och delaktighet förstärks med åldern och blir extremt viktig för den ungas sociala scen i pubertetsåldern, känslan av delaktighet är viktig för den ungas utveckling på ett socialt stadium.

2.3 Identitet och självbild

Enligt Himberg et al. (1999 s. 99) kan identitet definieras som en bild som man själv har skapat, en bild där man ser sig själv och som man kan känna samhörighet med. Människan har ett behov att känna samhörighet med sin identitet och hon vill också att andra skall se denna identitet på samma vis som hon ser sig själv. Att skapa en helhetsbild där

det förflutna, det nuvarande samt det kommande ses som en helhet är en process som individen måste genomgå för att få en enhetlig bild samt en sann självbild, för att sedan kunna skapa en bra identitet åt sig själv. (Himberg et al. 1999 s. 99)

Himberg et al. (1999 s. 99) menar att identitet är något som skapas i både sociala kontexter och i kulturen. Med sociala kontexter kan förstås känslan av delaktighet, känslan av att både höra till en grupp, men också att höra till en kultur. Weston (2005 s.47) tar upp klädstilen som en metod för den unga att känna sig delaktighet med en grupp. Detta kan ses t.ex. genom klädseln eller beteendet i grupp eller mot andra. Weston (2005 s. 48) tar även fram medias betydelse i diskussionen om de ungas delaktighet och samhörighet. Weston (2005 s. 48) menar att medias påträngande och ångestfulla sätt att beskriva hur den unga skall vara och se ut sätter mycket press på den unga samt hur denne beter sig. Media ger en bild av att alla skall höra till en grupp och vara omtyckta av många, detta sätter även press på de unga och gör för många det svårare att känna sig delaktig. Weston (2005 s.48) tar även fram frågan om media sätter för hårda mål åt de unga, att uppnå delaktighet samt acceptans av samhället har gjorts för svårt för de unga.

Enligt Frisé & Hwang (2008 s. 14) är identitet något som skapas i en kulturell och social omgivning. Identitet är en evigt pågående process som evolverar med åldern och skall vara en enhetlig skapelse mellan historien samt samhället. Frisé & Hwang (2008 s. 19) har skrivit om Erik H. Eriksons (1969) teori om att identiteten är indelad i tre skilda delar; den biologiska - psykologiska – samt den sociala identiteten. Frisé & Hwang (2008 s. 19) tar fram de olika identiteterna genom exempel från Erik H. Eriksons teorier, genom att förklara den biologiska identiteten med pubertet och kroppens utveckling, den psykologiska med att samhället samt ens tankar förändras, samt sociala genom vänskretsen och parrelationer.

Den biologiska identiteten omformas mycket under pubertetsåldern, den har stort inflytande även på den psykologiska och sociala identiteten p.g.a. människans sätt att bilda uppfattningar genom att se på människans yttre faktorer så som utseende och gester. Beroende på åldern samt pubertetsstadiet är också bemötandet olika, ett barn som ser ut

som ett barn blir också oftast mött som ett barn. En person som till åldern är ung, men har ett äldre utseende kan tolkas som en äldre person. Här tar Frisé & Hwang (2008 s. 20) också fram skillnaden i längd och de olika konsekvenserna gällande kön. För pojkar är det mer stressande om tillväxten börjar mycket senare än andras, medan det för flickorna är tvärtom. Om man är bland de sista eller första, beroende på kön, så sätter grupptrycket en enorm press på den unga tonåringens psykologiska samt sociala identitet. En tonåring som ”avviker” från de ramar som är det ”normala” kan bli ett lätt offer för mobbning och exkludering. (Frisé & Hwang 2008 s. 20)

Enligt Erik H. Erikson är puberteten ett krisstadium för den unga, då det uppstår nya intressen, synsätt samt tankar som den unga måste ta in och acceptera. De fysiska förändringarna kan kännas tunga och skrämmande då den unga möjligen inte förstår eller vill förstå sin kropps utveckling. (Frisé & Hwang 2008 s. 21)

Erik H. Erikson (1968 s. 134) menar att den psykologiska identiteten är ett tillstånd då man söker efter sitt ”fack”, som han kallar det. Att individen går igenom dessa olika perioder och grupper, i sökandet efter ”facket” som den bäst passar in i. Detta kan både tolkas socialt men också t.ex. sexuellt. Den psykologiska identiteten uppstår då den unga lär känna sig själv och sin samhörighet till något då den unga hittar sig själv och sin kultur på ett psykologiskt stadium. Frisé & Hwang (2008 s. 200) menar att en person som uppfyller samhällets krav är en ung som ingår i vuxenlivet med bl.a: arbete, relation, familj etc. Personer som inte uppfyller de vissa krav samhället har blir betraktade som mindre vuxna och mogna gentemot de som uppfyller kraven. Frisé & Hwang (2008 s. 200) skriver om att personen skall anpassa sig till samhällets regel- samt moralverk för att kunna bli betraktad som en vuxen.

Den sociala identiteten är för en tonåring den viktigaste och mest påverkande typen av identitet. Den ungas sociala nätverk samt attityder spelar stor roll i identitetsbildningen. Frisé & Hwang (2008 s. 26) påpekar att en ung som retas p.g.a. sitt utseende oftast har en negativare bild på sin egens kropp, gentemot en som aldrig har fått negativa kommentarer om utseendet. Gruppkultur och tillhörighet är något som är viktigt för den unga människans sociala identitet då hon söker efter ideal, acceptans och normalitet. I de tidiga skolåren är de unga för det mesta organiserade i grupper med samma kön. Medan killarna kan vara i större grupper, så brukar tjejerna dela in sig i två persons grupper

som oftast blir ”bästisar” med varandra. Enligt Frisé & Hwang (2008 s.58) har pojkgруппerna oftast en hierarkisk form, där det finns ledare och rollfördelningar och ett tydligt distanstagande ifrån känslomässiga behov. Dock ger gruppen en känsla av tillhörighet, delaktighet samt intimitet och kan därför tolkas som ett uppfyllande av den ungas känslomässiga behov.

Himberg et al. (1999 s. 99) menar att unga prövar på olika roller och beteendeformer för att hitta den identitet som passar dem bäst. Den unga kan känna det svårt att sätta sig in i de roller som samhället erbjuder och vill därför pröva på något nytt för att kunna se om det bättre kunde passa för just denne. Den unga skapar sin identitet genom att pröva, avvärja samt acceptera olika drag samt åsikter som den har. Genom att pröva sig fram får den unga erfarenhet samt egna åsikter som påverkar den ungas självbild och förstärker dennes kännedom om sina egna beteenden samt känslor. (Himberg et al 1999 s. 99) Enligt Frisé & Hwang (2006 s. 132) uppstår självbilder från erfarenheter, något man varit med om, något man sett, känt etc. Identitet i sig är en överlappande kategori för självbilder som har något centralt gemensamt. Man bildar sig en identitet genom att pröva på olika beteendesätt (roller, åsikter etc.) för att få information av andra om hurdan man är. Genom att pröva på olika identiteter kan man också se hur personerna tolkar det, samt hurdan information man får i respons.

Frisé & Hwang (2008, s. 111) tar fram Erik H. Eriksons teori om kriser och hur de påverkar en tonårings identitet. Det finns två olika skeden tonåringen går igenom under sitt sökande efter identitet, vilket innebär att den unge skall hitta de förhållningssätt samt roller som bäst passar honom. Andra skedet är att hitta en balans mellan andra och sig själv genom att använda dessa tidigare skedens roller och förhållningssätt. (Frisé & Hwang 2008 s. 111) Genom att gå igenom dessa två skeden lär sig den unga att hitta en balans mellan sig själv och andra. Det viktiga är att den ”jagperson” som den unga strävar efter skall känna sig själv samt veta vem den är gällande sexualitet, talanger, förmågor etc.

Frisé & Hwang (2008 s. 128) menar att identiteten samt känslor fungerar som kompass för människan, de vägleder vem hon är och hur hon agerar. Medan känslorna styr

personen steg för steg är identiteten det som ger den slutliga riktningen. Identiteten är den självbild man känner, men också vill visa. Det är en personlig bild av hurdan man är, vad man tycker och vad man tänker. Frisé & Hwang (2008 s. 128) påpekar dock att identiteten aldrig kan vara personens ensak, den kan inte utvecklas utan samspel med andra personer samt utvecklas utan yttre faktorer i vårt samhälle. Identiteten omformas i samhället då man får respons från omgivningen; personer kan t.ex. ha åsikter om ditt sätt att klä dig, eller hur du pratar. Genom detta visar andra personer genom handlingar och ord hur du beter dig samt hurdan person du visar dig själv som. Om den identitet du känner dig inneha bekräftas av din omgivning, så förstärks din identitet och du får en känsla av tillhörighet och delaktighet. Om man vid ett sådant tillfälle inte är sann mot sig själv, eller mot de andra om vem man är och hurdan ens identitet är, kan det uppstå stora inre samt yttre konflikter. Yttre konflikter uppstår då personerna i din omgivning märker att du inte är en sådan som ”passar in”, då kan man lätt bli utesluten och avvärjd från resten av gruppen. Däremot kan man också ha en inre strid, då man håller upp en akt åt de andra, man porträtterar sig själv som något man egentligen inte är. Då kan det uppstå en strid mellan individens sanna identitet samt den påhittade identiteten, vilket kan leda till svåra strider om individens personlighet, identitet samt självbild. (Frisé & Hwang (2008 s. 128)

Enligt Frisé & Hwang (2008 s. 132) är självbildens utgångspunkt personens erfarenheter. Frisé & Hwang (2008 s. 132) menar att människan tolkar den respons hon får av andra gällande utseende, karaktär samt beteende och genom den informationen bygger hon upp sin egen uppfattning av vem hon är och vad hon tycker.

När den unga individen mognar kognitivt så utvecklas även förmågan att förstå sig själv på ett mer psykologiskt stadium. Den kognitiva förmågan och utvecklingen är oerhört viktig för utvecklingen av den ungas idealjag. Det är något som varje individ strävar efter, det är ett ideal om hurdan man vill vara, hur man vill se ut och hurdan person man är som helhet. Ett svagt idealjag kan bl.a. bero på dåliga erfarenheter vid sociala tillfällen. Detta kan leda till att personen sänker på sin ambitions nivå för att undvika känslan och ångesten av misslyckandet igen, istället för att försöka sträva efter att bli bättre och på det viset samtidigt bli starkare på en psykologisk nivå. (Erling & Hwang 2001 s. 198-199)

Erling & Hwang (2001 s. 201) menar att det viktigaste för de ungas självförtroende är att de är nöjda med sitt eget utseende. Som ett annat alternativ beskriver Erling & Hwang (2001 s.201) acceptans av vännerna. Grunden till god psykisk hälsa är att man har ett gott självförtroende: dåligt självförtroende kan leda till psykisk ohälsa och avvikande beteende. En person med dåligt självförtroende upplever ofta sitt eget liv som ointressant och den kan känna sig både frustrerad och otillräcklig, t.o.m. deprimerade över sin livssituation och sitt liv överhuvudtaget. (Erling & Hwang 2001 s. 202)

De olika självbilderna som har något gemensamt kan sedan sammanföras till delidentiteter, detta kan t.ex. vara hurdan man är på arbetet jämfört med hemma, eller hurdan man är mot sina vänner jämfört med familjemedlemmar. Det viktiga är att de olika delidentiteterna hålls i harmoni med varandra, och att en delidentitet inte börjar påverka den andra, och att de fungerar som en komplex helhet där alla de olika delidentiteterna är skilda men ändå medvetna om varandra. Om de olika delidentiteterna skiljer sig hemskt mycket från varandra, kan det uppstå en psykologisk konflikt där personligheten består av många olika delpersonligheter. Delpersonligheterna kan ha självbilder som inte fullständigt är i kontakt med varandra, vilket kan leda till allvarliga narcissistiska personligheter och borderline personligheter, vilket i sig kan vara farligt för individens psykologiska hälsa.(Frisén & Hwang 2008 s. 132-133)

2.4 Sociala relationer och vänskap

Salmivalli (2000 s. 35) definierar vänrelationer som en närmare, känslomässigare och mer engagerande relation mellan två eller flere personer. De viktigaste aspekterna i en vänrelation är att det uppstår ömsesidig respekt och pålitlighet, samt ett känslomässigt samband där alla medverkande individer öppet får säga sina åsikter och uttrycka känslor. Om man skall känna sig accepterad samt delaktig, är status i gruppen det viktigaste bland unga. Om individen i gruppen (t.ex. skolklass eller idrottslaget) har en hög status, så har den också en känsla av delaktighet. En person med låg status i en grupp känner sig utlämnad och impopulär. (Salmivalli 2000 s. 27-28)

Enligt Salmivalli (2000 s. 30) är de elever som är både aggressiva och icke accepterande de som har svårast att förstå sin sociala status i en gruppmiljö. Enligt Salmivalli beror detta på en förvrängd bild av sociala relationer, vilket skapar en situation där personen som har den förvrängda bilden inte förstår position i gruppen. Detta kan bero på den kontroversiella responsen som de unga får, men också på att den unga inte kan läsa den respons som den får. Man kan också se detta som en skyddsmekanism, där den unga tolkar all respons som något bra, för att få en känsla av samhörighet och gruppkänsla, detta p.g.a. att barnet vill känna sig delaktigt med resten av de unga i en social kontext. (Salmivalli 2000 s. 30)

Trost & Levin (1996 s. 68) skriver om att vänner för en ung kan framstå som ett surrogat till kärnfamiljen, en grupp med personer som den unga kan förlita sig på och få stöd från. Trost & Levin (1996 s. 67) menar att en grupp vänner även kan ses som den ungas primärgrupp. Termen primärgrupp härstammar från Cooleys definition; de grupper som karakteriseras av ansikte-mot-ansikte-kontakt och samarbete (Trost & Levin 1996 s. 67). Med detta menas en grupp människor som har känslomässig kontakt till den unga, som t.ex. den ungas viktigaste vänner, personer som denne kan berätta för om sina känslor och tankar.

3 METOD

I detta kapitel kommer jag att beskriva hur jag har kommit fram till mitt insamlade material samt hur jag har hittat data till examensarbetet, samt enligt vilka kriterier jag valt mina artiklar och också enligt vilka kriterier jag valt bort artiklar. I detta kapitel beskriver jag vilken form av studie detta är, vilken metod jag använt för att analysera insamlade data, etiska aspekter, validitet och reliabilitet diskuterar jag också här.

3.1 Litteraturstudie som metod

Av etiska och tidsmässiga skäl valde jag att göra en litteraturstudie som berör mitt problemområde. Att samla in data om unga i skolmiljö är problematisk ur två synpunkter: att få forskningslov är inte oproblematiskt, dessutom är processen långvarig.

Forsberg & Wengström (2008 s. 32) förklarar att ett examensarbete som är en väl utförd litteraturstudie, skall innehålla all information som läsaren behöver för att få frågorna besvarade. Arbetet skall innehålla en klar och tydlig struktur med syfte, sökstrategi, inklusions- och exklusionskriterier, tydlig och noggrann presentation av resultat samt artiklarna som har använts, samt en noggrann och tydlig redovisning av de centrala delarna och informationen i arbetet.

Att kunna skilja mellan relevanta och irrelevanta fakta är oerhört viktigt, när man gör en litteraturundersökning. Att kunna hitta korrekt fakta kräver mycket av den studerande, men samtidigt är det en ypperlig möjlighet för att lära sig ämnet och ordentligt sätta sig in i det. En litteraturundersökning kräver att man läser in sig på ämnet för att kunna skilja ut relevanta fakta från allt material som man har samlat. Allt material som man har valt att använda måste direkt kunna kopplas till ämnet i fråga, och materialets kvalitet skall vara god. (Hirsjärvi et al.2007 s. 253) Enligt Jacobsen (2007 s. 12) skall en undersökning vara en metod för att samla in data eller empiri. Med denna metod skall undersökningen leva upp till två krav; empirin skall vara giltig och relevant samt vara pålitlig och trovärdig. Allt material som man använder måste kunna bevisas vara relevant. Man

skall kunna argumentera varför just insamlade fakta som man använder är relevanta och varför de behövs till just denna forskning. (Hirsjärvi et al. 2007 s. 253)

Enligt Hirsjärvi et al. (2007 s. 253) får den studerandens egna åsikter eller tankar inte påverka resultaten eller refereringen av det använda materialet. Inga förvrängningar av det använda materialet får uppstå, utan allt material/alla fakta som används skall presenteras i den form samt på det som det ursprungliga är presenterat. Man skall kunna jämföra de olika insamlade texterna, se sammanhang och skillnader samt kunna argumentera både för och emot insamlade fakta. Man skall kunna se brister samt svagheter i insamlade data och också kunna argumentera varför insamlade data är svaga eller bristfälliga. När man hänvisar till en annans material är det viktigt att man gör det utförligt, utan att lämna bort något som möjligen kan ha relevans. Man får inte försöka lämna bort eller sätta till något i texten för att modifiera resultaten och på så sätt få ett missledande resultat. (Hirsjärvi et al. 2007 s. 254)

Enligt Jacobsen (2007 s. 114) kan problem uppstå då sekundärdata används, p.g.a. att syftet med ursprungliga data kan avvika från det syfte som finns i studien. Om målet eller syftet med ursprungliga insamlade data varit något som inte direkt kan kopplas till den nya forskningen, kan resultaten vara missledande. Det viktigaste när sekundärdata väljs är att man använder trovärdig data samt att det kan förknippas med forskningen. När sekundärdata används finns det alltid en risk att fakta inte går ihop med resultaten, därför är det oerhört viktigt att man noga väljer data, så att sekundärdata kan kopplas till den nya forskningen. Detta kan granskas bl.a. genom att gå till den ursprungliga källan, att kolla vad ursprungliga data har sagt. Detta är endast möjligt om ursprunget ännu existerar samt om man kommer åt ursprunget. Med sekundärdata finns dessutom risk för tolkningsfel samt missvisande innehåll p.g.a. att den ursprungliga datainsamlaren har kunnat ha ett helt annat syfte än den nya forskaren. Detta gör att många frågor kan bli obesvarade eller så blir de indirekt svarade. Med detta menas att man måste ta hänsyn till att utgångspunkten för den ursprungliga datainsamlingen kan ha varit annorlunda än den man själv har. Detta gör att det blir olikheter i synsätt samt utskrift av insamlad data. (Jacobsen 2007 s. 114-115)

Svårigheterna med sekundärdata är att man kan inte ha samma kontroll på helheten som vid primärdata. Man kan inte påverka hur data är insamlat, eller hur det är processerat. Reliabiliteten är osäker då man inte vet hur data har bearbetats samt om alla resultat baserar sig direkt på resultat från datainsamlingen, eller om det har förändrats under processen. Det finns dessutom inte alltid möjlighet till att få reda på hur data har insamlats samt bearbetats, utan man måste istället granska helheten och se om reliabiliteten är sann. Det är viktigt för slutresultatet att data ifråga är sant för att det inte skall förvränga eller missleda resultaten. För att få starkt reliabelt sekundärdata borde man kunna spåra upp insamlaren av data och utreda hur det har registrerats samt hur data har samlats in. Genom att bevisa dessa tre viktiga punkter, har man visat att sekundärdata man använder är reliabelt och att resultaten är trovärdiga. (Jacobsen 2007 s. 114-115) Med dessa punkter i åtanke kan man börja datasökningsprocessen för att hitta de artiklar som man vill använda i examensarbetet.

3.2 Litteratursökning

De vetenskapliga artiklar som kommer att användas är insamlade genom litteratursökning i databaser samt genom litteratur i bibliotek. De databaser som har använts är: Medic, Ebsco och Helmet. Följande sökord på svenska har varit de huvudgripande; unga, roller, självbild, identitet, skolmiljö samt på engelska; young, role/personage, self-image, identity, school environment. Sökorden har sedan kombinerats på olika sätt, beroende på hurdana resultaten har varit.

För att avgränsa sökningen har jag använt mig av – och + tecknet för att avvärja vissa ord som har uppstått under sökningen. Genom att sätta tecknet – efter texten och sedan sätta till ord jag icke vill söka efter, har jag lyckats minska mängden hittade resultat i min sökning. Resultaten från sökningen illustreras i bilaga 1.

3.3 Urval av artiklar

Jag har valt att inkludera/exkludera artiklar i informationssökningen enligt följande kriterier:

- Artiklarna i fråga skall ha en stark förankring i ämnet unga, delaktighet, självbild, identitet och samhörighet.

- Artiklarna skall vara vetenskapliga, m.a.o. skall de innehålla tydliga referenser, bakgrund, metod, resultat samt en diskussion.
- De skall hantera ämnet ungas socialisation och delaktighet i skolmiljön.

Mitt totala material bestod av 17 stycken artiklar och efter noggranna avgränsningar återstod 6 stycken artiklar som jag har använt mig av. Dessa artiklar har jag valt på basis av innehåll, källhänvisningar, relevans samt att de är relativt nyligen skrivna artiklar. Artiklarna som jag avvisade, saknade bl.a. referenser, var för gamla, hade bristfälligt innehåll eller så var de inte tillräckligt relevant för mitt examensarbete. Efter avvärdningen läste jag igenom artiklarna för att hitta likheter mellan dem och samtidigt påbörjade jag min innehållsanalys av de artiklar som jag valt.

3.4 Innehållsanalys

Enligt Jacobsen (2007 s. 139) är en innehållsanalys strukturerad så att man tolkar texten som olika upplysningar av faktiska förhållanden. Det finns vissa faser man skall gå igenom för att få en korrekt innehållsanalys, dessa faser är; kategorisering, fylla kategoriseringen med innehåll, räkna hur ofta en problemställning eller tema uppstår i data, jämföra insamlade materialet och söka efter likheter eller skillnader och sedan som sist söka förklaringar till skillnaderna.

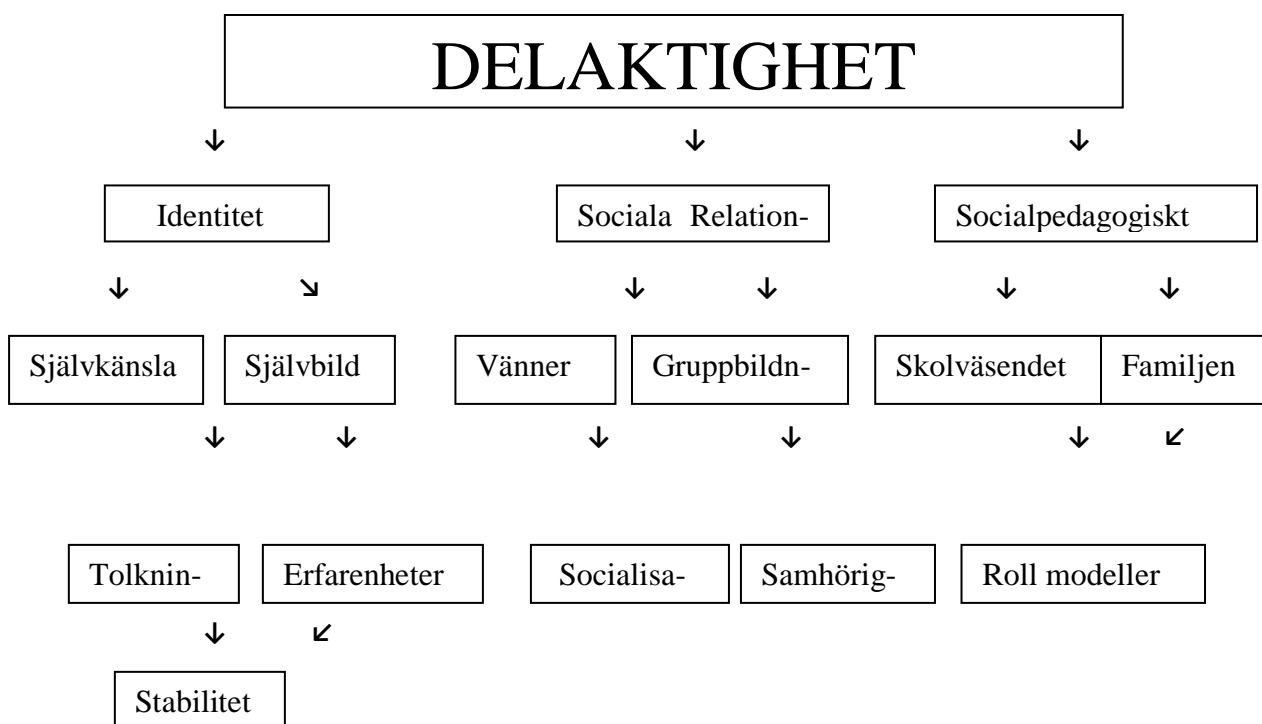
Med kategorisering menas att man tolkar den insamlade data och sedan sätter in den i olika kategorier, när man har gjort detta med all data insamlat, så har man färdig struktur för att sedan vidare bearbeta all fakta. Med kategorisering kan man urskilja vilken data som har likheter samt vilken data som inte hör till samma kategori. Genom att göra detta kan man få ett mer strukturerat samt sammanställande arbete. Enligt Jacobsen (2007 s. 140) är kategorisering ”en förenkling av komplicerade, detaljerade och omfattande data”. Med att kategorisera kan man också stärka sina studieresultat, genom att använda sig av kategorier bevisa att fler än en studie visar liknande resultat.

Att fylla kategorierna med innehåll betyder att man tar ut de fakta ur den insamlade data som man vill använda. Då får kategorierna innehåll och mening samt en förklaring på vad kategorin innehåller. Till detta kan räknas citat, kommentarer samt resultat som är relevanta för forskningen. (Jacobsen 2007 s. 142)

Att jämföra den insamlade data med varandra är det sista skedet. I detta skede är idén att kritiskt granska den insamlade data och jämföra den med de andra fakta man har. Att kunna se sammanhang, eller skildringar samt att kunna återvända till den använda data för att hitta svar på möjliga frågor som uppstår. I detta skede kan man se om den insamlade data hör ihop, eller om det finns många olika resultat och synsätt. Om det finns olikheter så skall man försöka gå tillbaka till det tidigare och hitta orsaker varför de är olika, om man kan. Idén med detta är att få en mer sann bild på resultaten samt att dra slutsatser som har hög validitet. Om olika forsknings resultat i samma ämne är liknande med varandra, så kan man från detta dra en slutsats att forsknings resultaten är relativt sanna, p.g.a. att det finns många olika forskningar som stöder det. (Jacobsen 2007 s. 143)

Jag har sökt i artiklarna efter likheter samt försökt att hitta svar på mina frågeställningar i materialet från artiklarna. Jag har använt frågeställningarna som en målsättning för att hitta de fakta från artiklarna som jag behövt för att utförligt kunna besvara de frågeställningar jag givit. Detta har jag gjort genom att använda mig av innehållsanalys som metod. I bilagan nedan redogör jag för de kategorier som jag har kommit fram till genom innehållsanalysen av materialet.

Figur 1. Bild över begreppens koppling till varandra

3.5 Kvalitetsgranskning och etiska aspekter

Enligt Forsberg & Wengström (2008 s. 77) skall man före man på börjat processen med systematiska litteraturstudien, gå igenom de etiska övervägandena. Man skall följa de riktlinjer som vetenskapsrådet har gett, samt att all form av fusk och ohederlighet får inte uppstå i litteraturstudien. Förfalskning samt förvrängning av data får inte uppstå, utan all insamlad data skall presenteras på sådana sätt, att inget som kan vara relevant blir borta. (Jacobsen 2007, s. 26)

För att försäkra mig om att mitt examensarbete är etiskt rätt utförd har jag valt att ta med även fakta från artiklarna som är motstridiga mot de resultat jag hittat.

Utgångspunkten i examensarbetet har varit att få fram ett resultat som är klart och tydligt, ej ett svar som är format enligt mina egna åsikter. Jag har även valt att inkludera ett citat från en av artiklarna, för att försäkra mig om att inte texten ifråga blir förvrängd. Jag har även valt att först beskriva fakta ur artiklarna, före jag har skrivit resultaten, med detta sätt kan jag vara säker på att mina resultat inte kan ha påverkat det jag skrivit tidigare i arbetet.

Forsberg & Wengström (2008 s. 77) vädjar till att man väljer studier som har blivit godkända av det etiska rådet eller sådana studier som det har gjorts noggranna etiska övervägningar om. Det etiska övervägandet är något som skall vara med under hela examensarbetets process, på detta vis kan man vara saker att man har gjort studien på ett etiskt korrekt sätt och att man inte har kränkt eller använt någons material, studie eller forskning på ett missvisande sätt. (Jacobsen 2007 s. 28)

Enligt Jacobsen (2007 s. 21) skall det finnas tre grundläggande krav som skall tillfredsställas i en undersökning; krav på skydd av privatliv, krav på att bli korrekt återgiven samt informerat samtycke. Jacobsen (2007 s. 26) poängterar viktigheten med att all data insamlat skall presenteras korrekt, utan bristfälligheter. All information som kan vara påverkande skall finnas med och ingen form av misstolkning skall vara möjlig. En fullständig presentation av den insamlade data är icke möjlig, men man skall sträva till den bästa formen av resultat möjligt. Forsberg & Wengstöm (2008 s. 77) hävdar till att alla artiklar skall redovisas och arkiveras på ett säkert sätt i tio år.

3.6 Validitet och reliabilitet

När man väljer undersökningsuppläggningsen är det viktigt att man tar i hänsyn undersökningens validitet. Jacobsen (2007 s. 46) menar med detta att man skall se på den undersökningsuppläggningsen som man valt med kritiska ögon och se om just den belyser den problemställningen som man vill undersöka.

Detta är viktigt då man använder sig av informationssökning i stora databaser. Artiklarnas mängd som finns på databaser som t.ex. EBSCO och CINAHL är enorma och för att hitta den relevanta informationen som man behöver för sitt arbete, krävs en noggrann insyn på de valda artiklarna. Samtidigt måste man ta i hänsyn att de artiklar som man valt är reliabla, pålitliga. Att de är skrivna av och för sådana personer/institutioner som är verkliga och sanna, för att inte tala om relevanta p.g.a. dessa synpunkter har jag därför valt att ta fram intern validitet och extern validitet.

Jag har beaktat validiteten och reliabiliteten i examensarbetet genom att göra en utförlig litteratursökning i databaser som är godkända av vetenskapliga databaser. För att hitta den data som är viktig för mitt arbete har jag använt mig av sökord som är relevanta till mina frågeställningar. Samtidigt har jag använt mig av begränsande ord som t.ex. NOT för att utesluta ej önskade resultat som t.ex. artiklar om handikappade och arbetslivet. De artiklar som har använts i examensarbetet innehar allt som en vetenskaplig artikel skall innehålla; abstrakt, bakgrund, metod, resultat, diskussion samt referenser. Detta indikerar på att forskaren som skrivit artikeln har gjort sina etiska övervägningar samt fått ett tillstånd av ett etiskt råd. Alla artiklar tar även upp i resultaten både negativa och positiva resultat dvs. att forskaren har i artiklarna förhållit sig opartisk när den har skrivit sina resultat.

Intern validitet

Enligt Jacobsen (2007 s. 156) handlar intern validitet om hur resultaten uppfattas som sanna eller riktiga. Då man gör en innehållsanalys av insamlad fakta från många olika studier eller undersökningar, är det oerhört viktigt att man kan lita på de resultat som har framställts. Jacobsen (2007 s. 156) använder sig av ordet intersubjektivitet för att

förklara sanningen. Med detta vill han rikta uppmärksamheten till att begreppet intersubjektivitet betyder att flere människor är av samma åsikt då det gäller att beskriva något. M.a.o. att beskrivningen till just denne händelse/sak etc. stämmer överens med flere människors åsikter, på det viset kan det tolkas som rätt, eller sant. Forsberg & Wengstöm (2008 s. 107) tar fram att, för att uppnå en god intern validitet så gäller det att undvika olika systematiska fel, det gäller att göra en objektiv och noggrann bedömning av informationen.

Frisén & Hwang (2007 s. 156) menar att man i praktiken kan argumentera för att en beskrivning är riktig endast om andra överens stämmer i att beskrivningen är sann. Ju fler personer som är av samma åsikt, desto sannolikare att den är riktig. Därför skall man försöka testa validiteten genom att ta resultaten och gemföra dem med andra människor.

Extern validitet (generaliserbarhet)

När man gör en kvantitativ studie, finns det alltid en risk av generalisering. Målet med denna generalisering är ju att använda en undersökning, gjord för en speciell grupp, på en större population. Att delvis dra generaliseringar från den specifikt insamlade data och sedan använda den för att förklara något som angår en större population. Något man måste ta i hänsyn är den insamlade datans relevans samt reliabilitet. Om man använder sig av data som är missvisande, kan man sedan med generaliseringen få ett betydligt avvikande svar från det som var målet. Dessutom finns det också risken att man har gått miste om någon viss grupp eller annan viktig info, för att inte tala om att i varje urval finns alltid en risk av slumpmässigt fel. När man då generaliserar från urvalen till population måste man alltid vara aktsam, för man kan aldrig vara helt säker på att allt man har stämmer. (Jacobsen 2007 s. 275) Forsberg & Wengström (2008 s. 108) varnar att en brist i externa validiteten kan gör att resultaten inte kan generaliseras till andra grupper.

Reliabilitet

Reliabilitet definieras som förmågan av mätmetoden att ge samma resultat, om mätningarna upprepas dvs. att om mätningarna skulle upprepas, så vore svaret ändå

samma varje gång som de skulle mätas. Låg reliabilitet kan uppstå då mätproceduren kan lätt påverkas av slumpfel eller misstag p.g.a. tolkningsproblem eller otillräckliga instruktioner i frågeformulären. (Forsberg & Wengström 2008 s. 112)

Jacobsen 2007 s. 169) tar fram att undersökningsmetoden kan påverka själva resultaten, detta kan vara genom t.ex. slarvighet av forskaren, misstolkningar eller påverkan p.g.a. den relation som uppstått under datainsamlingsprocessen. Jacobsen (2007 s. 170) tar fram att all form av data insamlad formas, både när det gäller stil men också innehåll. Här kommer in också aspekten över att forskarens egna åsikter kan påverka slutresultatet. Problemet är att forskaren kan omedvetet omvandla den insamlade data p.g.a. dens egna värderingar eller åsikter. Detta kan vara en risk för forskningens reliabilitet, där det viktigaste är att all presenterad data måste vara direkt från källan, utan att vara omformad enligt tycke. Jacobsen (2007 s. 170) tar även upp reliabilitet som gemförd data med andra forskningar. Om det finns flere forskningar som har samma resultat, tolkas resultaten som reliabla.

4 RESULTAT OCH ANALYS

I detta kapitel presenterar jag de slutsatser som jag har kommit fram till, genom att besvara mina frågeställningar och syftet genom teorin som presenterats i kapitel 2 samt i artiklarna. Avsikten med denna studie var att få fram hur de unga omformar sin självbild och identitet genom delaktighet och samhörighet i en skolmiljö samt få fram sådana resultat som kan användas på fältet av de professionella som arbetar inom skolväsendet. För att göra sammanfattningen enklare att förstå, har jag valt att dela in resultaten i fyra kategorier. Kategorierna namnger jag; 1)*delaktighet*, 2)*samhörighet*, 3)*självbild och självkänsla* 4)*socialpedagogiskt stöd*. Dessutom har jag använt Bronfenbrenners ekologiska miljömodell för att förtydliga resultaten. Utgående ifrån Bronfenbrenners ekologiska miljömodell kan man tolka att ett barn aldrig hör endast till en miljö, utan att barnet är med verkande i många miljöer samtidigt. Barnet kan dock höra till många olika miljöer samtidigt och kan förflytta sig även mellan dessa miljöer och påverka dem med sitt agerande. Miljöerna kan också stå i konflikt gentemot varandra p.g.a. olika feedback från miljöerna. Det kan bli att den information man får från en miljö, kan i en annan miljö tolkas som felartad eller missledande. Detta kan leda till inre konflikter hos den unga, då den unga själv behöver få svaret till vilket den rätta feedbacken är. Detta förtydligar jag i figur 2. (Se kapitel 4.5).(Imsen 2000 s. 409-410)

4.1 Delaktighet

Shawn Northfield och Ann Sherman (2004 s. 292) är, i deras artikel; ”*Acceptance and Community Building in Schools Through Increased Dialogue and Discussion*”, av den åsikten att öppen diskussion i klassen är en bra grund för en bra klassanda. Northfield och Sherman (2004 s.292) poängterar att genom att eleverna aktivt deltar i diskussionen som pågår i klassen, blir de mer delaktiga i själva klassen. Genom en öppen och god dialog bland eleverna kan man få fram en bra klassanda där alla känner sig delaktiga och fyllda av en ”vi” anda.

Öppen konversation kan också vara ett sätt för eleverna att lättare känna sig delaktiga i klassmiljön, då ordet är fritt och meningen är att allas åsikter och tankar tas i hänsyn.

Eira Korpinen (2000 s. 31) hävdar i artikeln; ”*Finnish and Estonian Adolescents’ Self-concept and Self-esteem at the End of Comprehensive Schooling*” att skolorna borde vara mer studerandeinriktade, där tyngdpunkten är på det studerandets psykiska välmående. I Korpinens (2000 s. 31) studie tar hon även fram i resultaten att finska skolor möter de unga tjejernas behov bättre än killarnas, då killarna enligt studien är mer efter svåra intellektuella utmaningar. Korpinen (2000 s. 33) tar också fram att om klassens anda är bra och alla känner sig delaktiga, blir också lärandet effektivare samt mer produktivt. I detta fall krävs då ändå enligt Korpinen (2000 s. 36) ett mycket aktivt rolltagande av läraren, där läraren både stöder de unga individuellt, men också som en grupp för att stöda klassen delaktighet till andra elever samt skolan. Korpinen (2000 s. 36) lyfter fram att om eleven vill gå i skolan, känner sig delaktig och kommer överens med de andra i klassen, förbättras inlärningsgraden och elevens självförtroende samt självbilden som en bra elev.

Edmund Bruyere (2010 s. 206) framhäver i sin artikel; ”*Child Participation and Positive Youth Development*” FN:s konvention om barnens rättigheter och hur de har tagit fram delaktigheten bland unga. Bruyere (2010 s. 206) använder sig av ordförkortningen PYD (Positiv Youth Development) för att bättre förklara vad FN strävar efter, samt vad vi alla skall sträva efter, när det gäller de ungas känsla av delaktighet. Bruyere (2010 s. 206) hänvisar till att i FN:s barnkonvention definieras delaktigheten, där det i 12 artikeln skrivs att ” alla barn har rätt att säga sin mening och att få den respekterad samt att alla barn har samma rättigheter” (Unicef 2009). Bruyere (2010 s. 206) påpekar att det är alla vuxnas samt ungas skyldighet att se till att dessa rättigheter uppehålls och att alla barn skall ha rätt till att uttrycka sig själv fritt (både verbalt och icke-verbalt).

Bruyere (2010 s. 206) skriver att ju mera barnet/den unga känner sig delaktig, desto mindre fara finns det till att barnet söker sig till problem. Bruyere (2010 s. 206) påminner att det är den vuxnas skyldighet att se till att barnet känner sig delaktig, men att också jämnåriga skall respektera denna skyldighet.

Bruyere (2010 s. 206) nämner även orden ”blomstrande” eller ”frodas” som en viktig del av den ungas sökande av sig själv samt sin position i samhället. Bruyere (2010 s. 206) lyfter fram att genom att en ung är med i en gruppaktivitet och känner sig delaktig till den, bildas samtidigt en starkare delaktighet till de andra i gruppen. En stark grupp

ger stöd åt den unga och en stark grund för att söka efter nya kontakter och sociala relationer. Bruyere (2010 s. 206) lyfter fram att en stark organisation eller grupp har ett stort inflytande på den unga, både p.g.a. all respons som den får från gruppen, men också allting gällande stöd, kamratskap och förstärkta sociala relationer. I en stark grupp ges individen möjlighet att experimentera vem den är, samtidigt som dens självbild och delaktighet stärks genom gruppens relationer till varandra och ömsesidig respekt. (Bruyere 2010 s. 214 - 215.)

4.2 Samhörighet

Enligt Himberg (1999 s. 99) är identitet en bild av sig själv som man kan känna samhörighet till. Bilden som man har av sig själv känns som den man vill vara, att man accepterar och godkänner den som man är. Denna bild kan dock bli förvrängd och negativ om responsen från andra personer är negativ och kränkande. Frisé & Hwang (2008 s. 26) konstaterar att unga som inte har hamnat inför en situation där de fått negativ respons på t.ex. deras utseende, har heller inte en negativ självbild. Frisé & Hwang (2008 s. 26) poängterar att känsla av samhörighet och acceptans av andra är bland de viktigaste för en ung individ som söker sin egen självbild. Utan samhörighet kan personen ha svårt att hitta sin riktiga identitet, delvis p.g.a. att all positiv respons kan bli övertagen av negativ respons, men också p.g.a. att all form av social växelverkan kan bli förvrängd om all respons är negativ. (Frisé & Hwang 2008 s. 26)

Frisé & Hwang (2008 s. 58) nämner gruppulturen och hur viktig den är för den unga personen. Den ungas identitet samt självbild förändras enligt hur gruppen ser på en, samt vad gruppen i sin helhet har för åsikt om något. Frisé & Hwang (2008 s. 58) menar att en känsla av samhörighet till en grupp är viktig då den unga söker efter ideal, acceptans och normalitet av de andra unga. Genom att bli accepterad med i gruppen kan den unga känna sig samhörig till de andra samt känna sig viktig och normal p.g.a. den acceptans som den får av de andra.

I artikeln "*Characteristics of the Socialization of Young People Going to School*" av Igor Vladimirovich Voloskov (2010) studeras karaktäriseringen av socialisation bland de unga i en skolmiljö. Voloskov (2010) tar fram två olika grupper för att identifiera problemen; högstadiel elever och gymnasister. När högstadiel eleverna åsikter studeras

kom åsikterna om påståendet; ”det är bättre att leva på det sättet som gruppen lever, istället för att stå ut bland de andra”, fram mycket starkt. Voloskov (2010) drar den slutsatsen att enligt de unga är det bättre att ha en gemensam åsikt med gruppen, än att vara en individualist. Att vara en av gruppen är m.a.o. mer gynnsamt för den unga, än att ha egna åsikter. Christina Salmivalli (2000 s. 27) nämner status när det gäller samhörighet till en grupp. Salmivalli (2000 s. 27) konstaterar att en person med en hög status i t.ex. en vänskaps grupp, har också med det en högre samhörighet till gruppen, gentemot en person som har låg status och på grund av det känner sig utlämnad och impopulär.

Eira Korpinen (2000 s. 30) påpekar i sin artikel; ”*Finnish and Estonian Adolescents’ Self-concept and Self-esteem at the End of Comprehensive Schooling*”, den Marxist-Leniska kollektivismen. Där det inte finns personliga mål, utan det viktiga är vad som är det bästa för gruppen som en helhet. Det får inte uppstå individuella tankar som kan störa gruppens mål, utan idén är att all arbete och möda som sätts ut, är för den gruppens bästa. Det är önskvärt att barnet får en kollektiv identitet istället för personlig identitet. Janet Collins (2000 s. 161) tar fram i sin person studie; ”*Are you talking to me? The need to respect and develop a pupils’ self-image.*” Hur de unga inte vill vara avvikande utan istället en del av gruppen. Collins (2000 s. 162) har tagit ut ett citat från sin studie om en ung tjej som är immigrant och som inte vill känna sig utanför;

”*No, don’t use it with my friends. ’Cos if I speak Urdu to them they start to laugh that speaking Urdu in the school...Urdu’s good for speaking at home.*” (Rasheeda)

Collins (2000 s. 162) vill poängtera att Rasheeda vill neka sin kultur och sitt språk när hon är nära sina vänner och klasskamrater, för att bättre passa in i klassen och den gruppbildningen som existerar i klassen. Collins (2000 s. 162) påstår att det att Rasheeda inte får använda sitt eget språk, eller att det inte är gynnsamt, bryter mot hennes rättigheter att få vara sig själv. Det samtidigt nekar henne möjligheten att visa upp hennes tvåspråkiga identitet, vilket betyder att hon inte kan visa upp vem hon är p.g.a. viljan att känna sig samhörig till de andra i klassen.

Shawn Northfield och Ann Sherman (2004 s. 293) presenterar i sin artikel; ”*Acceptance and Community Building in Schools Through Increased Dialogue and Discussion*”, hur viktigt det är att skolan har en ”vi” anda och att skolorna strävar efter att uppnå en ”vi”

anda bland eleverna och också personalen. Målet är att alla skall arbeta för samma mål och ha samma åsikter och strävan efter samma resultat, för att få en enhetlig och bra grupp anda i skolan. Northfield och Shermann (2004 s. 294) tar också fram hur de sociala relationerna som uppstår i en balanserad klass med ett gemensamt mål stöder den ungas behov av individuell identitet, självtillit och sociala relationer. Idén är att genom att ha ett enhetligt mål så kan de unga stöda varandra och samtidigt också lära från varandra, men också samtidigt sträva efter att utveckla sina egna sociala kunskaper gentemot andra.

Northfield och Sherman (2004 s. 296) tar också fram viktigheten över att de unga skall kunna integreras i klassen. De eftersträvar att läraren skulle stöda eleverna att hitta deras plats i klassen som en av gruppen, att kunna känna sig samhörig till klassen och ha en likadan känsla av ”vi” anda som de andra. Northfield och Sherman (2004 s. 294) tycker att läraren skall uppmuntra eleverna att söka sin plats i klassen och vara sociala samt öppna, för att lättare kunna hitta sin egen identitet i klassen. De tar fram bl.a. öppen diskussion som ett viktigt redskap för att få klassen att ha en bättre ”vi” anda, där alla kan ha sociala relationer till varandra med god kommunikation, utan att hamna dölja sin identitet. Northfield och Sherman (2004 s. 294) kritiserar olika rollspel som kan användas i klassen för att få fram en bättre socialisation bland eleverna. De tycker att rollspel baserar sig på fiktion, de är inte riktiga sociala situationer som de unga kan hamna inför i vardagen, därför kan de icke heller vara totalt korrekta. Northfield och Sherman (2004 s. 294) tar dock fram att rollspel kan vara gott att öva sig med utanför skolmiljön, men att rollspel inte hör hemma i en läromiljö.

4.3 Självbild och självkänsla

Frisen & Hwang (2008), Erling & Hwang (2001) samt Weston (2005) är alla av samma åsikt, att självbild uppstår genom erfarenhet. Frisén & Hwang (2006 s. 132) menar att man använder sig av ”experiment” på andra om hur man kan bemöta dem. Efter det tolkar man responsen och sedan möjligen gör det till en del av personens identitet. Frisén & Hwang (2006 s. 132) menar att identiteten är en del av självbilden. Där Weston (2005 s. 47) pratar om att självbilden är hur man ser på sig själv, tar Frisén & Hwang (2006 s. 132) mera fram hur identiteten formas och genom identiteten omformas också bilden

man har på sig själv. Erling & Hwang(2001 s. 201) tycker att det viktigaste för den unga är att känna sig bekväm om vem den är och hur den ser ut. Detta kan man koppla både till Frisé & Hwang (2006 s. 132) samt Weston (2005 s. 47) åsikter om att både identiteten och självbilden måste vara hos den unga stabil och positivt inriktad. Medan Frisé & Hwang (2006 s. 132) menade att de positiva synsätten påverkar identiteten, både den inre och yttre, så tycker Weston (2005 s. 47) att det viktigaste för en balanserad självbild är en positiv syn på sig själv samt att man är överens med vem man är och hurdan man är. Eira Korpinen (2000) nämner i sin artikel, att personens självbild påverkas mest av de mikrosociala relationerna som den unga har gentemot sin familj och sina vänner, än det som uppstår i samhället. Korpinen (2000) menar att den press som samhället sätter på de unga, kan påverka de ungas identitet, självkänsla, självbild samt beteende. En känsla av att inte vara duglig eller tillräcklig kan vara destruktivt för den unga, speciellt då det gäller skolmiljö och motivation för att lära sig. Om den unga inte känner sig tillräcklig för skolan, eller har en känsla av att han/hon inte klarar skolan, så kommer också motivationen för att sträva efter lyckande att minska drastiskt.

Eira Korpinen (2000) tar fram i hennes artikel, att en negativ självbild kan vara mycket destruktiv för den unga, speciellt om den unga känner sig icke duglig eller tillräcklig. Detta kan speciellt avspeglar sig på den ungas motivation samt prestationer i skolan, där det sätts speciellt mycket tryck på de akademiska framgångarna. (Northfield & Sherman 2004)

Voloskov (2010 s. 54) nämner i hans artikel att de unga är gentemot sig själv mycket mer kritiska än vad vännerna/klassvännerna är. När de unga i Voloskovs (2010 s. 54) artikel värderar högt bland andra karaktärer som t.ex. uppriktighet och målmedvetenhet samt öppenhet, så såg eleverna sina egna karaktärer som lata och själviska. Detta tyder på att de unga vill att man skall vara öppen, uppriktig, flitig och arbetsam, medan de ändå ser sig själva som lata och odugliga. De unga har bildat upp en uppfattning hurdan man skall vara, men ändå samtidigt definierar sig själv som den exakta motsatsen av vad de strävar efter.

Erling & Hwang (2001 s. 201) tar fram att det viktigaste för de ungas självförtroende är att de är nöjda med sitt eget utseende. Grunden till en god psykisk hälsa är att man har en god självbild med gott självförtroende. Weston (2005 s. 47) tycker att det viktigaste

för en balanserad självbild är en positiv syn på sig själv samt att man är överens med vem man är och hurdan man är. Erling & Hwang (2001 s. 202) och Weston (2005 s. 48) är båda av samma åsikt att en negativ självbild samt en dålig känsla av samhörighet till sin egen identitet, kan ha allvarliga konsekvenser, speciellt då man pratar om de psykologiska aspekterna hos ett tonårigt barn. Orsaken varför Weston (2005 s. 48) samt Erling & Hwang (2001 s. 198) speciellt tynger på konsekvenserna bland tonåringar är orsaken av att tonåriga barn har en otroligt stor inflytande på jämnåriga m.a.o. är en jämnårig ungs åsikt och samtycke åt den andra oerhört viktigt för en. Erling & Hwang (2001 s. 198-199) tar fram att ett idealjag är något varje individ strävar efter och att för att få ett bättre idealjag så måste man också få respons från andra människor. Responsen fungerar hos människor som en spegel, den visar eller berättar åt dig hurdan du är och hur du ser ut, enligt vad andra tycker. Om responsen är positiv så blir också individens självkänsla bättre, då den uppfattar att andra tycker om en som den är. Om personens egen självbild bemöts av en likadan respons från en annan, så stärks denna självkänsla, vilket leder till en mer balanserad och nöjd med sig själv varande individ.

Både Weston (2005 s. 48) och Erling & Hwang (2001 s. 202) tog fram de negativa bilderna unga kan ha om sig själv. Båda är av åsikten att en negativ självbild och dålig samhörighet till sin identitet kan ha fatala konsekvenser åt den unga, då speciellt i tonåren när andras åsikter och samtycke är oerhört viktigt. (Erling & Hwang 2001 s. 202) tar bl.a. fram psykisk ohälsa och avvikande beteende som problem som kan uppstå då självbilden samt identiteten inte är i balans och positiv. Weston (2005 s. 48) tar fram pressen från samhället samt medias sätt att glorifiera perfektionism som ett hinder, då de unga strävar efter att vara lika bra som alla de i reklamerna, samt samtidigt leva upp till samhällets standard och krav på en.

För många unga kan allt detta bli för mycket, vilket kan leda till att självbilden samt identiteten kan bli rubbad och negativt inställd. Denna negativa inställning till sig själv kan ha både psykiska (Erling & Hwang 2001, s. 202) samt fysiska (Weston 2005 s. 49) konsekvenser på den ungas välmående.

Shawn Northfield och Ann Sherman (2004 s. 292) tar fram i deras artikel skolans roll som ett medel för att forma den unga elevens självbild och sociala värden. Northfield och Sherman (2004 s. 292) hävdar att det är delvis skolans skyldighet att stöda den ungas formande av sin egen bild, men också kunna påverka det för att göra eleverna till bra medborgare i samhället. Northfield och Sherman (2004 s. 292) kritiserar dock det att skolan endast tar i hänsyn akademiska framgångar, samt belönar dessa, medan de sociala kunskaperna icke tas i hänsyn vid bedömning. Denna akademiska framstegets belöning, kan enligt Northfield och Sherman (2004 s. 294) resultera i tävling mellan eleverna samt göra skada åt de elevers självbild som inte är bland de bästa i akademiska prestationer. Northfield och Sherman tar också fram att om man endast belönar akademiska framsteg, så blir all form av individualitet och kreativitet obelönad, samtidigt som all form av originalitet blir totalt utan synlighet. (Northfield & Sherman 2004 s. 294 – 296)

Igor Vladimirovich Voloskov (2010 s. 54) tar fram i hans resultat från studien bland annat att till frågan; ”de karaktärsdrag som du värderar i andra människor är?”, att de viktigaste dragen var; uppriktighet, mottaglighet, målmedvetenhet och öppenhet. Som det viktigaste draget hade eleverna i Voloskovs (2010 s. 54) studie valt uppriktighet. När det kom till självbild och hur eleverna ser på sig själva, så var det populäraste svaret på frågan; ” Vilka värden karaktäriserar dig?”; lathet och själviskhet. Från dessa samt de andra svaren, kunde Voloskov (2010 s. 54) se att studerandena såg på sig själva mycket mer kritiskt än vad andra elever gjorde. Bland de unga studerandena ser Voloskov (2010 s. 54) ett tydligt ökande i värdet av att vara intelligent samt ha goda kommunikativa kompetenser.

Pamela K. Pletsch et al. (1991 s. 227) tar fram i deras artikel; ”*Self-Image Among Early Adolescents: Revisited*” unga män har en bättre och hälsosammare bild över deras egen självbild än vad unga kvinnor har. I studien framkommer att kroppsbilden samt kontakten till sin egen sexualitet är starkare för pojkarna, medan tjejerna har svårigheter med att se deras egen kroppsbild som acceptabel. När studien gäller yrkesutbildning och ambition, så är tjejerna betydligt bättre i helheten är pojkarna. Pletsch et al. (1991 s. 227) tar också fram olika etniciteter och hur de kan påverka svaren. Studien visar att icke vithyade unga kvinnor har bättre kroppsbild av sig själv, men en sämre grad av sociala kunskaper och emotionella kunskaper.

Janet Collins (2000 s. 163) tar fram i hennes personstudie om Rasheeda, hennes svårigheter med sin egen självbild. Rasheeda signalerar sin dåliga känsla av sin egen självbild genom att egna sig åt ett barnsligt beteende och en besattenhets av utseende och fysiska aspekter. Collins tar fram i studien att Rasheeda p.g.a. sitt utseende har haft mycket problem med att få vänner samt att komma in i klassen i sin skola. Detta har lett till att Rasheeda har blivit besatt på att förändra sig till något som hon inte är, något som de andra i klassen samt hennes möjliga vänner skulle acceptera. Collins (2000 s. 163) tar fram att en självbild som inte är i kontakt med reflektion till den ungas tankar, kan vara oerhört skadlig för den ungas realistiska självbild, för att inte tala om den självbilden som lever i den ungas fantasi.

Northfield och Sherman (2004 s. 294) tar fram att de unga söker i olika sociala situationer efter roller modeller från de andra unga, för att få en bild att härma, eller sträva efter. För att kunna bilda sin självbild så söker de unga i omgivningen efter roller eller modeller som de kan adaptera till sina egna och på detta vis bygga upp sin egen självbild. (Northfield & Sherman 2004 s. 294) Enligt Northfield och Sherman (2004 s. 295) är det delvis på skolans ansvar att forma elevens tankar och självbild till att ha bra sociala värden. Skolan skall forma den ungas självbild samt tankar, så att de passar in i samhället och bildar en stabil och målmedveten ung medborgare.

4.4 Socialpedagogiskt stöd

Trost & Levin (1996 s. 68) beskriver vän relationens betydelse för den unga genom att skriva att vännerna kan framstå som en surrogat kärnfamilj för den unga, vid behov. Trost & Levin (1996 s. 68) menar att vännerna och deras åsikter är så viktiga åt den unga, att de kan i vissa fall t.o.m. klassas vara lika viktiga åt den unga som dens familj. P.g.a. dessa fakta så kan man dra slutsatsen att vännerna kan både användas och vara stöd för den unga i en svår situation. Man skall inte underskjuta vännernas betydelse, utan istället stöda den ungas vän relationer och försöka ”samarbeta” med vännerna och de sociala relationerna som uppstår ur det. Northfield och Sherman (2004 s. 292) menar att skolan skall fungera som stöd för den unga i sökandet av sin egen bild. De menar att skolan kan fungera delvis som en vägledare för den unga. Skolan kan ge åt de unga olika möjligheter, info samt stöd för att hjälpa till den unga att hitta sig själv och sina egna tankar och känslor. I denna situation vill jag ta fram personalens möjlighet till att hjälpa den unga, speciellt kuratorernas möjliga hjälp. Den unga söker efter roll modeller från

sin vänkrets samt från äldre för att få olika bilder och identiteter att gå efter, eller ”försöka” på. (Northfield & Sherman 2004 s. 294)

Då är det oerhört viktigt att den personen som är i fokus från den unga ställer upp och visar en god roll modell, med detta menar jag att personalen i en skola måste kunna ge en god bild av sig själv. Orsaken till detta är att en god självbild och en god modell och roll åt de unga kan också resultera i att den unga vill bli en person med god roll och modell. Med detta menar jag att lärarna, kuratorerna samt andra personalen i skolväsendet skall visa upp sig som självständiga individer med en god identitet och självbild, för att den unga eleven skall få en bild över en självsäker person som vet vad den vill. Detta resulterar i ökad respekt samt en möjlighet för den unga att få en god modell/roll att ta information och avspegling ifrån.

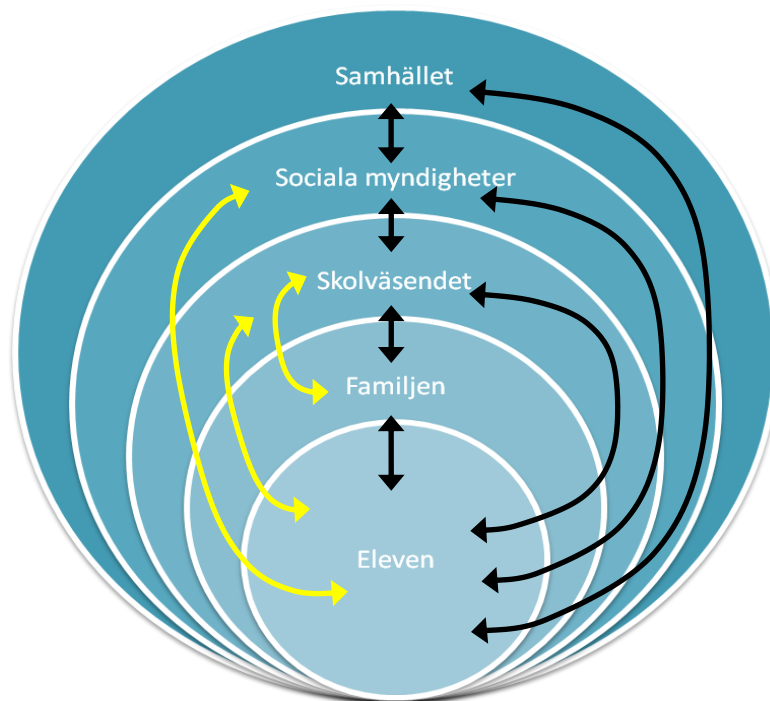
Frisén & Hwang (2008 s. 20) tar fram bemötandet som en stor påverkan på de ungas identiska perspektiv. Om den unga blir bemöt som ett barn, så kan också barnet kännas sig som ett barn. Detta är ett problem om den unga har en identitet och självbild som är mycket vuxen och stark, medan sedan t.ex. personalen i en skola bemöter den unga som en betydligt yngre person än vad den själv tycker att den är. Detta kan ha destruktiva konsekvenser åt den unga, då dens självbild inte blir bemöt av likadan respons av de andra. Den unga kan få en förvrängd självbild, där problem kan uppstå i att den unga tror sig vara något som den inte är. Frisé & Hwang (2008 s. 58) tar även fram att en person som inte bemöts av den feedbacken som den väntar på, kan leda till en negativ självbild, där känslan av otillräcklighet samt misslyckande blir en stor del av den ungas tankar. P.g.a. dessa omständigheter är det viktigt för den professionella, speciellt i skolväsendet, att ta i hänsyn den ungas bemötande och den modellen som ges åt den unga via det. Om den unga blir bemöt på ett sätt som gör att den känner sig respekterad och accepterad som sådan som den är, kan också respekten och person bilden gentemot den professionelle bli bättre. När den unga känner sig lyckad, respekterad samt lyhörd, så uppstår en självbild hos den unga som är hälsosam, omtyckt och enhetlig till den ungas egna tankar och känslor.

4.5 Sammanfattning av resultaten

Northfield och Sherman (2004 s. 294) poängterar speciellt betydelsen av dialog och öppen diskussion i klassen, där alla har rätt att säga sin åsikt och också rätt att bli hörd av de andra i klassen. Enligt FN:s barnkonvention (2009) har alla rättigheten till att bli hörd om sin åsikt, vilket också Bruyere (2010 s. 206) betonar i hans artikel. Frisé & Hwang (2008 s.26, s. 58) framhäver att samhörighet och acceptans av gruppen är det viktigaste för den unga i en skolmiljö, att känna sig delaktig till gruppen. Salmivalli (2000 s. 27) och Korpinen (2000 s. 30) tar fram när de nämner att alla i klassen skall sträva efter en gruppanda där alla arbetar för samma mål och tillsammans som en enhet. Korpinen (2000 s. 30) tar fram även att en grupp med en enhetlig vilja är betydligt effektivare än en grupp med individer av olika åsikter och med olika mål. Salmivalli (2000 s. 27) framhäver att en grupp med en god samhörighet mellan eleverna framhäver och lyfter även de ungas självförtroende, självbild, identitet och känsla av samhörighet. Collins (2000 s. 162) tar fram att ingen vill vara avvikande eller känna sig utanför en grupp vilket överens stämmer med Salmivalli (2000 s. 27) och Korpinens (2000 s. 30) påståenden att individens identitet och självbild är starkare då den är stöd av en grupp där individen känner sig delaktig och samhörig till.

Northfield och Sherman (2004 s. 292) nämner även att skolan skall fungera som en vägledare åt de unga i skolmiljön. Northfield och Sherman (2004) framhäver bl.a. att skolan skall visa god roll modell åt de unga och också ge åt dem respons på vad som är accepterat och hur man skall bete sig. Enligt Weston (2005 s. 47), Frisé & Hwang (2006 s. 132) och Erling & Hwang (2001 s. 201) skall skolan ge åt den unga en möjlighet att ha upplevelser av lyckande i skolan, vilket i sig framhäver den ungas självbild och självkänsla. Att känna sig lyckad och att få höra om det av en som är en roll modell kan vara ett mycket upphöjande skede för den unga, vilket kan leda till förstärkt självkänsla och också ha en positiv inverkan på den ungas motivation samt känsla av samhörighet i skolmiljön. Northfield och Sherman (2004 s. 294) framhäver dock att endast belöning p.g.a. akademisk framgång får inte uppstå i en klassmiljö, utan även belöning av goda sociala färdigheter eller dylikt skall tas i hänsyn. Att endast belönas p.g.a. akademisk framgång kan leda till en tävling i klassen vilket kan sära på viljan samt känslan av samhörighet i skolmiljön. (Northfield och Sherman 2004 s. 194)

Frisén & Hwang (2008 s. 20) tar fram att lärarna och övriga personalen i skolväsendet skall visa gott exempel åt de unga, samtidigt som de även skall visa respekt mot de unga. Denna respekt skall dock enligt Frisé & Hwang (2008 s. 20) vara ömsesidig och jämställd. Ömsesidig respekt framhäver en känsla av acceptans och samhörighet till t.ex. skolmiljön, vilket framhäver den ungas självkänsla och identitet. Weston (2005 s. 47) och Erling & Hwang (2001 s. 201) tar även fram att en positiv syn på sig själv, både fysiskt och psykiskt är oerhört viktigt för den ungas välmående. Genom att ha en omgivning som ger stöd och respons som är positiv gentemot den unga, framhäver personalen och de andra unga en omgivning där alla kan känna sig delaktiga, samhöriga samt stödda av andra.

*Figur 2: Modell över elevens samspel med sina sociala miljöer
- De gula pilarna i figuren representerar den ömsesidiga respekten och dialogen mellan parterna som skall finnas för att ett gott samarbete skall existera.*

5 AVSLUTANDE DISKUSSION

I detta kapitel kommer jag att kort redogöra för de centrala resultaten samt hur jag har gått till väga för att få dessa resultat. I slutet av detta kapitel har jag även kritiskt granskat mitt examensarbete och arbetsprocess samt gett idéer om möjlig fortsatt forskning.

5.1 Resultat diskussion

Syftet med detta arbete var att studera hur unga bildar sin identitet och självbild genom delaktighet och samhörighet i en skolmiljö. Av resultaten samt den insamlade data har jag sammanställt ett info-blad för skolans personal som beställt mitt arbete.

Min första frågeställning var; ”Hur bildar unga sin identitet och självbild genom delaktighet och samhörighet i en skolmiljö?”

I resultaten kommer det fram att både identiteten och självbilden måste vara stabil och positivt inriktad hos den unga (Frisén & Hwang 2006 s. 132, Weston 2005 s. 47). Erling & Hwang (2001 s. 201), Frisén & Hwang (2006 s. 132) och Weston (2005 s. 47) har liknande åsikter om att den unga måste känna sig bekväm och samhörig till sin egen självbild och självkänsla, för att vara i balans med sig själv. Weston (2005 s. 48) och Erling & Hwang (2001 s. 202) tar dock båda fram att en icke positiv självbild och en dålig självkänsla kan ha destruktiva konsekvenser för den unga.

Resultaten visar att för att en ung skall ha en bra självbild och självkänsla behövs det både en känsla av delaktighet till klassen (Bruyere 2010 s. 206) men också en ”spegel, en respons källa som den unga kan använda sig av för att få information om dens beteende. (Erling & Hwang 2001 s. 198-199) Den unga behöver respons från andra jämnåriga för att veta vad och hur den unga skall gå till väga. Weston (2005 s. 48) tar även fram samhället som en fungerande ”spegel” för den unga, där det ges respons på hur du beter dig, ser ut och klär dig. Detta påpekar Weston (2005 s. 48) att kan dock bli för mycket för den unga, vilket kan leda till en rubbad självbild samt en negativ identitetsbild på sig själv. Northfield & Sherman (2004 s. 294 – 296) hävdar till att både

negativ och positiv respons är ett måste för den unga, men kan också samtidigt resultera i tävling bland de unga. Speciellt då när det är frågan om akademiska framsteg som synliggörs genom betyg och diplom, vilket kan leda till skada i den ungas självbild som inte har klarat sig lika bra.

Min andra frågeställning var: ”Vad är det som möjliggör en god självbild och en god självkänsla hos unga personer i skolmiljö?”

Enligt Weston (2005 s. 47) har en individ en god självbild då individen har en positiv syn på sig själv och hur den agerar i olika situationer, utöver detta skall individen även vara överens med sig själv. Erling & Hwang (2001 s. 201) tar däremot fram att det viktigaste för den ungas självförtroende och självbild är att den är nöjd med sitt utseende samt får en respons av de andra som bemöts på samma sätt. Erling & Hwang (2001 s. 198-199) tar även fram att en positiv respons av andra resulterar i en förstärkning av individens självkänsla och självbild samt resulterar det i en mer balanserad identitet, där den ungas egna känslor bemöts lika av andra.

Northfield och Sherman (2004 s. 294) lyfter fram viktigheten med rollmodeller från andra, för att den unga skall få en möjlig bild, beteende modell att följa efter. För att den unga skall kunna bilda sin egen självbild så behövs det rollmodeller som den unga kan adaptera delar från, för att sedan med den grunden bygga upp sin egen självbild och känslor samt tankar.

Min tredje frågeställning var; ”Hur kunde skolans stöda ovanstående dvs. utvecklandet av en god självkänsla, känsla av samhörighet och självbild hos unga i skolan?”

Enligt Northfield och Sherman (2004 s. 295) är det delvis på skolans ansvar att forma elevens tankar och självbild till att ha bra sociala värden. Skolan skall forma den ungas självbild samt tankar, så att de passar in i samhället och bildar en stabil och målmedveten ung medborgare. Northfield och Sherman (2004 s. 294) menar att en öppen diskussion i klassmiljön kunde vara en bra grund för en god känsla av delaktighet bland de unga. Northfield och Sherman påpekar att en god och öppen dialog bland eleverna kan åstadkomma en klassanda samt känsla av delaktighet och acceptans bland de unga, vilket i sig kan leda till en bättre självbild och självkänsla p.g.a. känslan av samhörighet till

de andra i klassen. Då ordet är fritt så finns det större möjlighet för de unga att berätta sin åsikt samt spegla dem till andras åsikter och tankar och genom detta bilda en egen självbild och tankesätt. Northfield och Sherman (2004 s. 294-295)

Resultaten som framkommit av Voloskovs (2010) artikel samt Erling & Hwang (2001) artikel tyder på att den ungas självbild och känsla av delaktighet är en oerhört viktig aspekt av den ungas välmående i vårt samhälle. Skolan som en stor del av den ungas liv har enligt Northfield och Sherman (2004) ett ansvar över att se till att den unga tas i hänsyn som en individ i skolan och att man kan genom t.ex. öppen diskussion framkomma med situationer där alla har möjlighet att säga sin egen åsikt.

Frisén & Hwang (2008 s. 20) betonar att bemötande har en stor påverkan på den ungas identitet och självbild. Att man genom ett gått bemötande med ömsesidig respekt kan framkomma en bättre och stabilare självbild hos den unga är något som alla i skolväsendet skall sträva efter.

Frisén & Hwang (2008 s. 20) tar fram bemötandet som en stor påverkan på de ungas identiska perspektiv. Om den unga blir bemöt som ett barn, så kan också den unga känna sig som ett barn. Detta är ett problem om den unga har en identitet och självbild som är mycket mognare än t.ex. personalen i en skola bemöter den unga som. Detta kan ha destruktiva konsekvenser för den unga, då dens självbild inte blir bemöt av likadan respons av de andra. Den unga kan få en förvrängd självbild, där problem kan uppstå i att den unga tror sig vara något som den inte är. Frisé & Hwang (2008 s. 58) tar även fram att en person som inte bemöts av den feedbacken som den väntar på, kan leda till en negativ självbild, där känslan av otillräcklighet samt misslyckande blir en stor del av den ungas tankar. P.g.a. dessa omständigheter är det viktigt för den professionella att ta i hänsyn den ungas egna tankar och förväntningar gentemot sig själv och samtidigt bemöta den unga på ett sätt som är korrekt samt neutralt eller positivt.

5.2 Metod diskussion

Som metod i detta examensarbete har jag använt mig av en litteraturstudie.

Min ursprungliga idé var att göra en fältstudie med frågeformulär åt eleverna i högstadiet men p.g.a. dens omfattning samt de etiska aspekterna som borde ha ingått

som t.ex. lov av; myndigheterna, eleverna och föräldrarna samt skolväsendets personal, så valde jag att göra en litteraturstudie. Jag hade stort intresse på att hitta fakta som vore relevant samt relativt ny information, för att åstadkomma ett examensarbete med hög validitet. Problemet som jag hade var att hitta tillräckligt relevanta artiklar, för att de flesta artiklarna handlade om handikappade eller samhörighet, delaktighet, identitet etc. i arbetslivet eller i en arbetsmiljö

Denna studie består av sex (6) stycken artiklar som jag har sökt genom litteratursökning i olika databaser så som; Cinalh och Ebsco. Dessutom har jag använt mig av böcker med relevant information för min studie. Efter en noggrann genomgång av alla artiklar valde jag ut sex (6) stycken artiklar som befann sig vara mest relevanta och vetenskapliga för att göra examensarbetet på. Artiklarna härstammar från olika länder samt universitet och de alla innehar en god och heltäckande källhänvisning. Jag har åstadkommit ett brett urval av artiklar genom att använda mig av forskningar som gjorts i olika länder av olika forskare.

Innehållsanalys som metod fungerade för mig mycket väl och med hjälp av denna metod kunde jag besvara mina frågeställningar på ett bra och utförligt sätt.

Jag har använt mig av en ”design”- bild för att tydliggöra hur mitt arbete är uppbyggt samt hur jag har gått till väga för att arbeta fram mina resultat. Även litteratursökningen har skrivits ner i en tabell (se bilaga 1) för att tydliggöra vilka ord jag har använt för att hitta mina artiklar samt vilka databaser och vilka sökord jag har använt mig av. Valet av artiklarna har skett på basis av urvalskriterierna samt om de kriterierna har uppfyllts. De viktigaste urvalskriterierna har jag framställt i kapitlet; ”Urval av artiklar”, där de viktigaste begreppen; *delaktighet* och *självbild* har varit i en stor roll. Dessutom framkommer där även mina kriterier om att alla artiklar skall vara vetenskapliga.

Största problemet som jag hade under denna forskning var nog att hitta de relevanta artiklarna. Jag hittade mycket intressanta artiklar, men problemet med dem var att de hade mycket bristfälliga källor. När det kommer till ungas välmående, så finns det enligt mig, mycket skrivet om ätstörningar, droger samt mobbning i skolmiljö, men om vänskap och sociala relationer hittade jag förvånansvärt lite skrivet om. Största delen av böckerna som har använts koncentrerar sig mer på att förklara hur de unga lever, säll-

skapande och samlevnad, vilket inte direkt är det som jag söker efter.

5.3 Kritisk granskning och vidare forskning

Artiklarna som jag hittade med sökorden ”participation”, ”youth” och ”socialization” var för det mesta och handlade om de handikappade människorna i vardagen. När man satt in orden ”Not disability” så blev oftast resultaten mycket vaga. Detta bevisar på sitt sätt att socialisation samt sociala relationer bland de unga, är något som inte har vidrörts så mycket i samhället. Enligt min åsikts sätts det ut för mycket resurser på att försöka lösa de uppstådda problemen, när man istället borde sätta ut mer resurser på att förhindra problemet från att uppstå. Något som jag inte tog i hänsyn var att söka artiklar på finska, utan använde mig endast av engelskt skrivna artiklar. Detta i sig, utesluter troligen en del av studierna möjligen gjorda i Finland. En mer utförlig och tydligare plan av arbetsprocessen kunde ha resulterat i bättre och mer klargörande resultat.

Vidare forskning kunde göras som en intervju studie bland t.ex. eleverna. Detta skulle dock kräva stora ansattningsningar på den etiska sidan p.g.a. tillstånden från eleverna, föräldrarna, skolväsendet samt staden. Något som jag tycker vore intressant att forska skulle vara att genomföra t.ex. elevernas åsikter och tankar om självbild från två olika skolor, helst två skolor med olika inriktningar eller olika metoder. Ett intressant synsätt vore att studera elevernas åsikt om deras egen identitet och självbild i två skolor med olika pedagogiska grunder, som t.ex. en Steiner skola och en JS-pedagogisk skola (eleven får bestämma) och sedan jämföra hur deras svar är gentemot varandra.

En idé vore att studera den psykologiska förändringen hos eleven i högstadiet, m.a.o. studera elevens åsikter och tankar när den börjar sjua, gentemot när den ”går ut” nian i skolan (en longitudinell studie). Man kunde genom en sådan forskning se hur eleven har förändrats under de gångna två åren, samt hur dens tankar och känslor har förändrats. Detta är dock en forskning som jag tycker att vore mer passande för en studerande på psykologiska sektorn, då detta vidrör mer de psykologiska faktorerna hos den unga.

En annan idé för fortsatt forskning vore att gå in mer på att se på den ungas identitet i en föränderlig bakgrund m.a.o. gå in mer på att forska hur den unga använder sig av

empowerment och coping metoder för att stöda och skydda dens egna identitet i vårt samhälle. Genom en sådan forskning kunde man bra få fram hur den unga skyddar sig själv och sin identitet, hur den ungas fria vilja uppstår samt hur den kan påverkas av olika faktorer, som t.ex. vänner, familj och kultur. Man kunde också utvidga mitt examensarbete m.a.o. ta in fler artiklar från olika skolor och institut. T.ex. en studie med en samarbetspartner kunde vara intressant, att använda sig av en samarbetspartner som t.ex. social- och hälsovårdsministeriet eller Helsinki Missio, för att inte tala om Nuorten Kriisipiste. Jag ser Nuorten Kriisipiste som en mycket bra samarbetspartner om man vill ha relevant fakta direkt från fältet, problemet som kan uppstå är dock möjligheterna till samarbete.

5.4 Slutsatser

Med detta arbete vill jag framhäva de ungas behov för delaktighet och acceptans av andra samt ge ett redskap för de professionella i skolväsendet för att möjligen motarbeta utanförskap och dåliga självkänslor hos de unga. Jag har p.g.a. min egen erfarenhet i arbetslivet en inblick på hur de unga mår samt hur de agerar i en skolmiljö.

Som socionom (YH) upplever jag det som viktigt att vi alla strävar efter att ge en god grund för de unga att bygga sitt liv på och för detta behövs en balanserad individ med en hälsosam och god självbild. Detta kan både de professionella samt familjerna ge bidrag åt för att göra den bilden starkare och bättre för de unga. Att vara i ett klassrum fysiskt är inte samma som att vara närvarande psykiskt för de unga, detta har en stor skillnad då man ser på den ungas känslor av samhörighet. Att vi alla skall sträva efter att vara mer öppna och också se efter de som är lite undandragna kan ha en stor påverkan på den ungas och varför inte andras med, självbild och identitet i framtiden. Skolmiljön skall inte vara en miljö där den unga känner sig otillräcklig eller dålig, utan en miljö där den unga skall känna sig stödd och samhörig, en plats där den unga kan bygga upp sina sociala kunskaper, relationer och självbild för en bättre framtid. P.g.a. dessa åsikter önskar jag att någon gör en större undersökning om de ungas välmående i skolmiljön och också samtidigt framlyfter de möjliga bristerna tydligare för samhället via t.ex. media. Inte för att trycka ner eller mindervärdera de professionellas arbete i skolväsenden, utan för att visa stöd åt de som arbetar i skolor och samtidigt framhäva viktigheten med en god skolmiljö för barnen.

KÄLLOR

Almqvist Lena, Eriksson Lilly & Granlund, Mats. 2004. Delaktighet i skolaktiviteter – ett systemteoretiskt perspektiv. I: Gustavsson, Anders (red.). *Delaktighetens språk*. Studentlitteratur. s. 11-12. ISBN: 978-91-44-02674-9.

Björck-Åkesson, Eva & Granlund, Mats. 2004. *Delaktighet – ett centralt begrepp i WHO:s klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF)*. I: Gustavsson, Anders (red.). *Delaktighetens språk*. Studentlitteratur. s. 11-12. ISBN: 978-91-44-02674-9.

Bruyere, Edmund Bernard 2010. *Child Participation and Positive Youth Development*. Child Welfare; September/Oktober 2010. Vol 89 nr. 5 s.205-220.

<http://web.ebscohost.com/ehost/detail?sid=595a6b74-1ad5-475c-abd2-20e14e04e2e4%40sessionmgr10&vid=1&hid=24&bdata=JnNpdGU9ZWZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=afh&AN=56646287> Hämtat: 7.3.2011

Collins, Janet. 2000. *Are you talking to me? The need to respect and develop a pupils' self-image*. Vol 42 nr.2 s. 157-167.

<http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=23&hid=24&sid=444e5e26-8439-4c12-a821-f88b1ba95e0a%40sessionmgr14&bdata=JnNpdGU9ZWZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=afh&AN=3411580> Hämtat 7.3.2011

Erikson, Erik Homburger. 1968. *Ungdomens identitetskriser*. Lund. 293s. ISBN: 91-27-13888-7

Erling, Ann & Hwang, Philip 2001. *Ungdomspsykologi – Utveckling och livsvilkor*. Stockholm: Natur och Kultur 215s. ISBN: 91-27-08476-0

Frisén, Ann & Hwang, Philip (red.) 2008. *Ungdomar & Identitet*. Stockholm: Natur och Kultur. 239s. ISBN: 978-91-27-09638-7

Forsberg, Christina & Wengström Yvonne, 2008. *Att göra systematiska litteraturstudier*.

Författarna och bokförlaget Natur och Kultur. 216s. ISBN: 978-91-27-10016-9

Giddens, Anthony. 2007. *Sociologi*. Studentlitteratur. 743s. ISBN: 978-91-44-01947-5

Gurstein, Penny; Lovato, Chris & Ross, Sally. 2003. *Youth Participation in Planning – Strategies for Social Action*. Vol 12 nr.2 s.249-274.

<http://web.ebscohost.com/ehost/detail?sid=e0a6bb70-f2e8-4fe0-843c-220ecbe7a37b%40sessionmgr14&vid=1&hid=24&bdata=JnNpdGU9ZWwhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=afh&AN=56646287> Hämtat: 5.4.2011

Himber, Lea; Laakso, Juhani; Peltola, Ritva; Näätänen, Risto & Vidjeskog, Jan. 1999.

Kehittyvä ihminen Psykologia 2. Helsinki: WSOY. 148s. ISBN: 951-0-22476-6

Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. *Tutki ja kirjoita*. Helsinki:

Kustannusosakeyhtiö Tammi. 448s. ISBN-10: 951-265635-3

Holmberg, Björn & Nilsson, Joakim 2006. *Ungdomar och identitet i skolan*. Malmö

högskola. <http://dspace.mah.se:8080/bitstream/2043/2519/1/Examensarbete1.pdf>.

Hämtat 24.06.2010

Ihrskog, Maud 2006. *Kompisar och kamrater. Barns och ungas villkor för*

relationsskapande i vardagen. Växjö universitet. Göteborg : Intellecta Docusys.

ISBN: 91-7636-503-4

Jacobsen, Dag Ingvar. 2007. *Förståelse, beskrivning och förklaring. Introduktion till*

samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete. Studentlitteratur. 316s.

ISBN: 978-91-44-00638-3

Korpinen, Eira. 2000. *Finnish and Estonian Adolescents' Self-Concept and Self-esteem at the End of Comprehensive Schooling*. Vol 44 nr.1 s. 27-47

<http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=17&hid=24&sid=444e5e26-8439-4c12-a821->

[f88b1ba95e0a%40sessionmgr14&bdata=JnNpdGU9ZWZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=afh&AN=3788](http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=17&hid=24&sid=444e5e26-8439-4c12-a821-f88b1ba95e0a%40sessionmgr14&bdata=JnNpdGU9ZWZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=afh&AN=3788) Hämtat 7.3.2011

Modigh, Anette & Olsson, Maj-Lis. 1995. *Utveckling, livsvillkor och socialisation*. Natur och Kultur. s.50. ISBN: 91-27-04207-3

Molin, Martin 2004. *Delaktighet inom handikappområdet- en begreppsanalys*. I: Gustavsson, Anders (red.). *Delaktighetens språk*. Studentlitteratur. s. 61-75. ISBN: 978-91-44-02674-9.

Moore, Cecilia 2010. *Om självkänsla. Barnens Rätt i Samhället*.

<http://www.barnperspektivet.se/teman/kropp-sjal/om-sjalvkansla>

Hämtat: 12.4.2011

Northfield, Shawn & Sherman, Ann. 2004. *Acceptance and community building in schools through increased dialogue and discussion*. Vol 18 nr.4 s. 291-298. Hämtat

7.3.2011 <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=27&hid=24&sid=444e5e26-8439-4c12-a821->

[f88b1ba95e0a%40sessionmgr14&bdata=JnNpdGU9ZWZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=afh&AN=14303723](http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=27&hid=24&sid=444e5e26-8439-4c12-a821-f88b1ba95e0a%40sessionmgr14&bdata=JnNpdGU9ZWZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=afh&AN=14303723)

Peltola, Helmiina 2010. *Itsetunto – miten se kehittyy ja miten koulu voi siihen*

vaikuttaa? <http://www.lasinenlapsuus.fi/fi-FI/lisamateriaali/> Hämtat: 12.4.2011

Peterson, Abby; Svensson, Lennart G.; Addo, Tobias 2003. *Ungdomar i vardagens väv*.

Lund: Studentlitteratur. ISBN: 978-91-44-04268-8

Pletsch, Pamela K; Johnson, Mary K; Tosi, Charlene B; Thurston, Christine A & Riesch, Susan K. 1991. *Self-Image Among Early Adolescents: Revisited*. Vol 8 nr.4 s. 215-232. <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=15&hid=24&sid=444e5e26-8439-4c12-a821-f88b1ba95e0a%40sessionmgr14&bdata=JnNpdGU9ZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=afh&AN=7447376> Hämtat 7.3.2011

Publikationer från länsstyrelsen i Södra Finlands län 2004. *Vi har inte råd att förlora någon av de unga. Främjande av de ungas delaktighet i Södra Finlands län handlingsprogram*. 2004-2007. ISBN:952-460-060-9

Salmivalli, Christina 2005. *Kaverien kanssa – Vertaissuhteet ja sosiaalinen kehitys*. PS-kustannus. s.27-35. ISBN: 952-451-116-9

Tervoja, Pia 2009. *Kehu kasvattaa lapsen itsetuntoa*. Keski-suomalainen. <http://www.ksml.fi/ihana-elama/hyva-olo/terveys/kehu-kasvattaa-lapsen-itsetuntoa/402091> Hämtat: 12.4.2011

Trost, Jan & Levin, Irene 1996. *Att förstå vardagen*. Studentlitteratur. s.67. ISBN: 91-44-60771-7

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi. s.175. ISBN: 951-26-4856-3

Unicef 2009. *FN:s konvention om barnets rättigheter*. Hämtat 4.4.2011 (www) <http://www.unicef.se/assets/barnkonventionen.pdf>

Voloskov, Igor Vladimirovich.2010. *Characteristics of the Socialization of Young People Going to School*. Vol 52 nr.7 s. 52-58. <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=3&hid=24&sid=444e5e26-8439-4c12-a821-f88b1ba95e0a%40sessionmgr14&bdata=JnNpdGU9ZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=afh&AN=52007195> Hämtat 7.3.2011

Weston, Cullberg Marta, Natur och Kultur 2005. *Ditt inre centrum – Om självkänsla, självbild och konturen av dig själv*. Norhaven Paperback, Danmark. 237s. ISBN 978-91-27-11716-7

BILAGA 1

Resultat av sökning i databaser

Sökbas	Sökord	Antal träffar	Antal använda artiklar
EBSCO	Socialisation	36971	3
EBSCO	Role + School	19982	0
EBSCO	Role + School - Counsler	918	0
EBSCO	Role + School -Parents	29	0
EBSCO	Affinity + School	122	1
EBSCO	Integration + School Environment	48	0
EBSCO	Self-Image + School	147	3
EBSCO	Self-Image +Finland +School	41	1
EBSCO	Student Participation + school environment	185	2
EBSCO	Student Participation + school environment NOT Disability	171	2
EBSCO	Identity and school environment NOT Disability	572	2
EBSCO	Identity and school environment NOT Disability +Student	53	2
EBSCO	Self-Image + Identity and school environment NOT Disability	1	0
CI-NAHL	Self-Image + school NOT Disabilities	63	2
CI-NAHL	Solidarity and school NOT Disabilities	12	0
CI-NAHL	Integration and shool environment NOT Disability	10	0
CI-NAHL	Role and school environment NOT Disability	61	1
CI-NAHL	Participation +identity	258	2
CI-NAHL	Participation +identity NOT Disability	572	2

BILAGA 2

Tabell 1. Matris över slutgiltigt urval av artiklar

Titel, författare, tidskrift, årtal och land	Typ av referens	Syfte och metod	Resultat
Child Participation and Positive Youth Development, Bruyere, Edmund Bernard, 2010, USA	Artikel i publikationen; Child Welfare; Sep/Oct 2010.	Syftet med artikeln är att förklara hur barnets rätt till deltagande i sunda relationer, upplevelser och möjligheter främjar ungdomars positiva utveckling. En innehållsanalys med stark koppling till FN:s barnkonvention	Artikeln beskriver hur de unga har rättighet till en känsla av delaktighet, samt hur denna rätt främjar den ungas positiva utveckling av sociala relationer och självbild. Författaren identifierar de materiella artiklar relaterade till deltagande, identifierar och förklarar de sociala centrala ankare för att främja deltagande, för att ge barn den kapacitet som krävs för att hävda sin rätt till deltagande. Artikeln avslutas genom att kräva en nationell familj politik som bygger på FN:s konvention om barnets rättigheter.
Are you talking to me? The need to respect and develop a pupils' self-image. Collins, Janet. 2000. USA	Artikel i publikationen: Educational Research; Summer 2000	Artikeln syftar till att utforska det komplexa förhållandet mellan självbild och gemenskapens medlemskap. Artikeln bygger på en djupgående fallstudie, som ursprungligen var en del av en större studie där målet var att undersöka faktorer som bidrar till elevernas tysthet, tillbakadragenhet och icke-deltagande beteende i skolan	Baserat på observationer och intervjuer samlat in under de sista två åren i grundskolan för studiens person, detta papper förklarar Rasheedas vanliga icke-deltagande i skolan i termer av hennes begränsade och oföränderliga självbild och hennes oförmåga att uppfatta sig själv och uppfattas som en medlem av ett lärande samhälle. Studien baserar sig på att utforska det komplexa förhållandet mellan självbild och gemenskapens medlemskap.

<p>Finnish and Estonian Adolescents' Self-Concept and Self-esteem at the End of Comprehensive Schooling. Korpinen, Eira. 2000. England</p>	<p>Artikel i publikationen; Scandinavian Journal of Educational Research; Mar2000</p>	<p>Studiens syfte är att se på det finska och estniska utbildningssystemet och se skillnader i det, fastän båda länderna har ett närstående språk och historia. Enkätstudie med unga studerande (ålder 15-16) från Finland och Estland. Resultaten baserar sig på 361 besvarade enkäter.</p>	<p>Denna studie, är en del av ett finsk-estnisk forskningsprojekt, som jämför självbild och självkänsla mellan estniska och finska unga i åldern 15-16. Resultaten visade att estniska ungdomars självkänsla och skolerfarenhet har ett negativt klang, särskilt bland flickor. Omvänt var det dock i finska skolor, där ungdomen hade en mer positiv attityd till utbildning och klassrumsmiljö. Finska skolorna mötte flickornas behov bättre medan estniska skolor verkade vara mer överens med pojkarnas förväntningar. Sociala självkänslan och självförtroende var lika i båda grupperna och motivation att gå i skolan var stark i båda länderna.</p>
<p>Acceptance and community building in schools through increased dialogue and discussion. Northfield, Shawn & Sherman, Ann. 2004. Kanada</p>	<p>Artikel i publikationen; Children & Society; Sep2004</p>	<p>Studiens syfte är att påminna lärare om hur deras handlingar, interaktioner och reaktioner kan uppmuntra eleverna att förstå behovet av starka, stödjande relationer. Innehållsanalys av två studerandes berättelser som sedan har jämförts med teori.</p>	<p>Artikeln baserar sig på två berättelser som är utgångspunkten för studien. Öppna dialoger och diskussioner som centrala begrepp för hur vi relaterar till varandra och om de saker vi behöver för att känna trygghet i att relatera till varandra. Hur dessa kan främja den typ av relationer i klassrummet som skapar en stödjande, accepterande atmosfär.</p>

<p>Self-Image Among Early Adolescents: Revisited. Pletsch, Pamela K; Johnson, Mary K; Tosi, Charlene B; Thurston, Christine A & Riesch, Susan K. 1991. USA</p>	<p>Artikel i publikationen; Journal of Community Health Nursing</p>	<p>Syftet med denna studie var att undersöka självbild av tidiga ungdomar i åldern 11 till 14 år. För att kunna planera, samt kartlägga, hälsa och utvecklingsbehov för barnen samt deras familjer i högstadiet. En enkätstudie där syftet var att få svar på följande frågor: a) Hurdan självbild har de unga (som går i högstadiet) i vårt samhälle? (b) Finns det skillnader i självbild som bygger på kön, ansikte, och föräldrarnas yrke?</p>	<p>Ungdomar har kapacitet för självreflektion och är villiga att dela sina reflektioner med andra. De flesta ungdomar tenderar att vara självmedvetna, vilket beror främst på de många fysiska och känslomässiga förändringar som sker under denna tidsperiod i den ungas liv.</p>
<p>Characteristics of the Sozialization of Young People Going to School.Voloskov, Igor Vladimirovich.2010. Ryssland</p>	<p>Artikel i publikationen; Russian Education & Society</p>	<p>Syftet var att studera de ungas värderingar i en skolmiljö. Enkätstudie som bestod av studenter från högskolor och universitets elever i skolor från Moskva, Ryssland.</p>	<p>Artikeln innehåller information om en sociologisk undersökning som utforskade värdet av socialisering hos unga människor. Resultaten av undersökningen visade att känslan av samhörighet till gruppen är viktigast för högstadie- och gymnasie- elever, medan högskolestudenter och unga universitets studerande prioriterar de andliga egenskapernas värde högst.</p>

Bilaga 3

Kategorisering av innehållsanalysen

DELAKTIGHET

- öppen diskussion som en bra grund för en god anda i klassen
- öppen konversation gör det lättare för elever att känna sig delaktiga i klassen
- en god klass anda leder till mer produktivt och effektivt lärande
- god känsla av delaktighet leder till starkare självbild och självförtroende
- en stark grupp samhörighet ger en stark grund för att söka efter nya kontakter och sociala relationer

SAMHÖRIGHET

- känsla av samhörighet och acceptans är bland de viktigaste för en ung individ som söker sin självbild
- att bli accepterad med i en grupp leder till att den unga kan känna sig viktig och värderad.
- det är bättre enligt unga att vara en av gruppen, än en individualist
- hög status i en vänskaps grupp innebär högre samhörighet i gruppen
- låg status i en vänskaps grupp gör att den unga kan känna sig utlämnad och impopulär
- unga vill inte känna sig avvikande, utan istället som en del av gruppen
- en ”vi” anda i skolmiljön är bra för både eleverna och personalen i skolväsendet
- sociala relationer som uppstår i en balanserad klass stöder ungas behov av individuell identitet, självförtroende och sociala relationer
- läraren skall stöda de unga i att hitta samhörighet och ”sin plats” i klass miljön
- öppen dialog i klassen leder till att den unga inte behöver dölja sin identitet och tankar vilket leder till bättre ”vi” anda

SJÄLVBILD OCH SJÄLVKÄNSLA

- självbild uppstår genom erfarenhet
- med självbild avses ens syn på sig själv
- viktigt att känna sig bekväm med vem man är och hur man ser ut
- viktigaste för en god självbild är en positiv syn på sig själv

- personens självbild påverkas mest av de mikrosociala relationerna som den unga har gentemot sin familj och sina vänner
- negativ självbild kan vara mycket destruktiv för den unga vilket kan leda till drastisk minskning av motivation för skola, relationer etc.
- med idealjag avses en självbild som man strävar efter
- press från samhället och median kan ha negativa konsekvenser på den ungas strävande efter sin självbild
- de viktigaste dragen hos en person enligt unga är uppriktighet, mottaglighet, målmedvetenhet och öppenhet
- de unga ser sig själva gentemot de ovan nämnda som lata och själviska
- egen kroppsbild samt kontakt till sin egen sexualitet är positivare och starkare hos killar än tjejer
- yrkesutbildning och motivation är högre hos tjejer än killar
- Det är delvis skolans ansvar att lära de unga de rätta sociala värdena
- skolan skall stöda och hjälpa till den unga med att forma sin självbild och självkänsla

SOCIALPEDAGOGISKT STÖD

- de ungas vänrelationer skall stödjas
- vänrelationerna kan användas som en stödmekanism
- skolan kan stöda den unga i sökandet av sin självbild
- personalen i skolväsendet skall fungera som en god roll modell och gott exempel för de unga
- I bemötande med de unga skall ett gott bemötande tas i hänsyn för att stärka den ungas självbild och självkänsla
- en icke önskad bemötande åt den unga kan leda till en negativ självbild, känsla av otillräcklighet och misslyckande